AQU CATALUNYA

Informe d'avaluació transversal

Màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes

AQU CATALUNYA

Informe d'avaluació transversal

Màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes

Barcelona, 2021

© Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2021
C. Enric Granados, 33
08007 Barcelona

Elaboració:
Equip de la Comissió Específica d'Avaluació: José Antonio Caride Gómez (coordinador), Eduardo García Jiménez, Empar García López i José Gutiérrez Pérez

Equip tècnic: Lidia Daza Pérez i Sandra Nieto Viramontes

Primera edició: octubre de 2021

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial.

SUMARI

PRESENTACIÓ **7**

RESUM **8**

INTRODUCCIÓ **9**

1. CONTEXT 9

2. LES TITULACIONS OBJECTE D'ESTUDI: EL MÀSTER DE FORMACIÓ DEL PROFESSORAT A CATALUNYA (2009-2020) 14

AVALUACIÓ DEL DESPLEGAMENT DELS TÍTOLS **20**

1. ACCÉS I MATRÍCULA 20

2. PROFESSORAT 25

3. RESULTATS ACADÈMICS I DE SATISFACCIÓ 29

4. RESULTATS LABORALS: ENTRE LA FORMACIÓ I LA PROFESSIÓ 37

5. RESULTATS DE LES ACREDITACIONS (2015-2020) 41

CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR **52**

QUALITAT DEL PROGRAMA FORMATIU 53

PERTINÈNCIA DE LA INFORMACIÓ PÚBLICA 55

EFICÀCIA DEL SISTEMA DE GARANTIA INTERNA DE LA QUALITAT 56

ADEQUACIÓ DEL PROFESSORAT AL PROGRAMA FORMATIU 57

EFICÀCIA DELS SISTEMES DE SUPORT A L'APRENENTATGE 58

QUALITAT DELS RESULTATS ASSOCIATS ALS PROGRAMES FORMATIUS 60

FITXA TÈCNICA **62**

ANNEX **63**

DADES RESUM DEL MUFP A LES UNIVERSITATS DEL SISTEMA UNIVERSITARI DE CATALUNYA 63

PRESENTACIÓ

El curs acadèmic 2009-2010 s'iniciava la implantació en el Sistema Universitari de Catalunya (SUC) del màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes (MUFP), que projectava a les universitats un desafiament d'àmplies avingudes cíviques, pedagògiques i socials, tot i que també científiques, acadèmiques i professionals: millorar les oportunitats formatives dels qui han assumit, com a estudiants i futurs docents, la construcció d'una educació a l'altura del temps històric que vivim, en un món globalitzat sotmès a canvis incessants.

Des de la seva creació, AQU Catalunya avalua de manera continuada —i n'informa— les diverses circumstàncies que afecten la implantació i el desenvolupament dels ensenyaments universitaris, promovent diferents iniciatives orientades a acreditar la seva qualitat en el marc de l'espai europeu d'educació superior. Aquesta tasca afecta el cicle de vida de totes les titulacions, per si mateixes i comparativament amb les que comparteixen un marc normatiu, científic, curricular, professional, etc., i ha de contribuir a fer que l'avaluació sigui un procés que permeti saber més i millor sobre les seves realitats i expectatives i es converteixi en una oportunitat permanentment oberta a ser explicada, compresa i millorada.

Amb aquest propòsit, AQU Catalunya elabora i difon a la societat els seus estudis d'avaluació transversals, que analitzen l'estat dels títols oficials amb la pretensió de generar informació valuosa sobre el SUC, més enllà dels resultats derivats de l'avaluació a la qual se sotmeten totes les titulacions oficials.

Aquest va ser l'objectiu principal que, el 2015, va mirar de satisfer l'elaboració del primer informe transversal del MUFP, al qual dona continuïtat el que ara es presenta, que incorpora canvis en l'articulació dels continguts i amplia i diversifica les valoracions que s'aporten sobre diferents indicadors (contextualització, accés i matrícula, professorat, resultats acadèmics i de les acreditacions, etc.), fonamentalment entre el 2015 i el 2020. Tot i que és inevitable associar moltes de les seves aportacions a les coordenades espaciotemporals d'aquest període i a les seves geografies acadèmiques, aspira a transcendir-les. Vol fer-ho emfatitzant la responsabilitat institucional d'AQU Catalunya, sent una mirada al futur: amb propostes, recomanacions, reflexions, etc., d'utilitat per als qui participen quotidianament de les seves pràctiques, sigui en les polítiques educatives, la gestió universitària, els ensenyaments i els aprenentatges, o com a professionals de l'educació en qualsevol de les seves comunitats i centres educatius, a Catalunya i al món.

RESUM

Situant els seus ensenyaments i aprenentatges en un títol que habilita per a una professió regulada, el MUFP s'impartia el curs acadèmic 2020-2021 en 11 universitats del SUC, set de titularitat pública i quatre de titularitat privada (comptabilitzant l'oferta conjunta de la Universitat Pompeu Fabra amb la Universitat Oberta de Catalunya), amb 1.680 places ofertes, insuficients si es comparen amb la creixent demanda que ha experimentat el màster en tots els centres i especialitats que l'imparteixen o preveuen impartir-lo en els anys vinents en universitats que l'han verificat recentment.

No són les seves quantitats, sinó la qualitat de les seves propostes i respostes, allò que motiva que s'hagi de prestar atenció a les múltiples circumstàncies en què s'inscriu: des del seu disseny curricular fins als processos afectats per la transició de la formació a la professió, sense obviar la importància de totes i cadascuna de les actuacions que s'han de tenir en compte en la seva planificació, organització i desenvolupament.

Quan ja ha transcorregut més d'una dècada des de les primeres verificacions del màster i en la majoria de les universitats se n'ha renovat l'acreditació, els resultats mostren una clara millora en la qualitat del màster en tots els estàndards avaluats que al·ludeixen a la «qualitat del programa formatiu», la «pertinència de la informació pública», l'«eficàcia del sistema de garantia interna de la qualitat», l'«adequació del professorat al programa formatiu», la «valoració dels sistemes de suport a l'aprenentatge» i la «qualitat dels resultats associats al programa formatiu».

Així, amb abundància de dades, taules i figures, l'informe aporta les seves conclusions per a cada un d'aquests àmbits, plantejant els reptes que podrà o haurà d'afrontar el MUFP en els anys vinents. Es tracta d'una tasca plena de complexitats, però també de possibilitats perquè el quefer docent il·lumini el millor de cada persona, dels pobles i de la societat.

INTRODUCCIÓ

1. CONTEXT

Encara que la paraula *context* s'associa a múltiples significats i utilitats, tant en el llenguatge científic com en la vida quotidiana, fem servir aquesta expressió per situar en les seves coordenades espaciotemporals, institucionals, normatives i acadèmiques les diferents circumstàncies que concorren en la formació del professorat i la qualitat de l'educació en les societats contemporànies, singularitzades en el màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes (MUFP), des de la seva creació fins avui. Amb l'objectiu d'acreditar la formació pedagògica i didàctica exigida per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació per exercir la docència en determinats ensenyaments del sistema educatiu, la implantació d'aquest títol va comportar l'extinció de la formació conduent a l'obtenció del certificat d'aptitud pedagògica (CAP) l'any acadèmic 2008-2009.

Concebut com un títol habilitant per a l'exercici de les professions regulades a què s'al·ludeix en la seva denominació, el MUFP vincula la planificació i el desenvolupament dels seus ensenyaments al que estableix el Reial decret 1834/2008, de 8 de novembre (BOE, de 28 de novembre de 2008), pel qual es defineixen les condicions requerides per a l'exercici de la docència en els nivells educatius, els ensenyaments i les especialitats d'educació secundària obligatòria i batxillerat, la formació professional i l'ensenyament d'idiomes. Els seus plans d'estudis s'han de concretar en un postgrau oficial amb una durada de 60 crèdits europeus (ECTS), integrant en la seva estructura curricular mòduls de caràcter genèric (aprenentatge i desenvolupament de la personalitat; processos i contextos educatius; societat, família i educació) i específics (complements per a la formació disciplinària; aprenentatge i ensenyament de les matèries corresponents; innovació docent i iniciació a la recerca educativa), entre els quals es preveu la realització d'un pràcticum d'especialització als centres educatius reconeguts amb aquesta finalitat i la presentació d'un treball final de màster (TFM). Des de la seva incorporació a l'oferta dels ensenyaments universitaris, el curs 2009-2010, s'han adoptat i aplicat diverses disposicions, actuacions, etc., orientades a millorar-ne la regulació i el desenvolupament acadèmic, tant a escala estatal com en el Sistema Universitari de Catalunya (SUC).

L'**Informe d'avaluació transversal** que es presenta evidencia els aspectes comuns i diferenciats d'aquest màster i hi fa èmfasi en alguns, alhora que valora, quantitativament i qualitativament, una variada gamma de dimensions, processos, iniciatives, etc., que analitzen les seves propostes i realitzacions en l'escenari traçat pel pla Bolonya per a la construcció de l'espai europeu d'educació superior (EEES). Amb la seva elaboració i difusió pública, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya), atenent el que estableix el marc VSMA, de la verificació a l'acreditació, aprovat pel seu Consell de Direcció el juliol del 2010, compleix els compromisos contrets per les universitats i les administracions públiques amb la ciutadania, en el seu ànim per

garantir la qualitat dels seus ensenyaments i del sistema universitari en l'àmbit de les seves competències.

1.1. La formació del professorat i la qualitat de l'educació en les societats del segle XXI

Formar estudiants que seran futurs docents (professores i professors) en el sistema educatiu constitueix un dels desafiaments més il·lusionants i compromesos de tots els que poden o han d'assumir les universitats en els ensenyaments que imparteixen i contribueix a millorar la societat i la vida. També, els permet millorar-se a si mateixes, fent de l'educació —de totes les educacions— i dels qui assumiran professionalment l'obligació de promoure-la un referent principal en la construcció dels drets que promouen una ciutadania conscient, crítica i democràtica.

Fer-ho transitant de les paraules als fets, de les declaracions als principis programàtics, de la formació a la professió, representa —als inicis del segle XXI— un repte de magnituds considerables, en diversos àmbits, contextos i realitats: des de les polítiques educatives fins a tots i cadascun dels centres educatius en què es concreten, sigui en els dissenys curriculars que articulen els seus plans d'estudis o en les diferents maneres de portar a les aules els processos d'ensenyament-aprenentatge, presencial o telemàtic.

Al·ludim, inevitablement, a l'exigència de portar als campus universitaris de Catalunya, als seus centres i títols, així com a les tasques que assumeix el personal docent i investigador en els seus projectes de recerca i de renovació pedagògica i didàctica, la voluntat d'engrandir les oportunitats del coneixement, de la seva transferència i transmissió: convocant les teories i els sabers que conformen les disciplines acadèmiques, invocant conceptes, metodologies, experiències i vivències que s'han de traduir en objectius, competències, activitats formatives, resultats d'aprenentatge, sistemes d'avaluació, pràctiques (internes i externes), etc., que siguin congruents amb una educació més àmplia i de més qualitat. En allò que ens ocupa, ens referim a l'educació secundària obligatòria, el batxillerat, la formació professional i l'ensenyament d'idiomes, però també a un professorat que ha de ser format científicament i acadèmicament per assumir les responsabilitats que són consubstancials al seu exercici professional.

Així es preveu, de manera implícita o explícita, en les resolucions normatives, que són molt més que textos legals i recorden el valor de l'educació en el benestar individual i col·lectiu, o en l'estima pel passat heretat i els béns comuns materials i immaterials que habiten en els paisatges i les cultures, conciliant la conservació del patrimoni natural i històric amb la creativitat col·lectiva per induir transformacions o canvis socioeconòmics, tecnològics, etc., socialment justos i ecològicament sostenibles, emparant els drets a la dignitat humana i al màxim respecte a la vida en tota la seva diversitat.

Una educació de qualitat *per a* i *amb* totes les persones, que, en prolongar-se més enllà de l'educació elemental, primària i fins i tot obligatòria, atorgui al seu professorat la ineludible missió de col·laborar activament en ensenyaments i aprenentatges que s'estenguin al llarg de tota la vida,

en el trànsit cap a altres formacions, en el món laboral, o a qualsevol de les múltiples oportunitats que puguin oferir-li les realitats quotidianes, a prop o lluny.

Cal recordar que les declaracions i els marcs d'acció d'abast mundial, així com recents disposicions legals d'àmbit estatal i autonòmic, orientats a reformar el sistema educatiu, fan èmfasi en la importància dels aprenentatges competencials, autònoms, significatius i reflexius que han de propiciar en totes les matèries. Aconseguir-ho dotant-los d'un sentit innovador, integrador i inclusiu forma part dels reptes inherents a la formació inicial i continuada del professorat, dels vincles que estableixi amb l'alumnat i amb el conjunt de la comunitat educativa, ampliant i diversificant els horitzons de la seva qualificació i de les diferents actuacions relacionades amb el seu exercici professional.

1.2. Naturalesa i abast del màster universitari de Formació del Professorat (MUFP)

La creació de l'espai europeu d'educació superior (EEES), amb la incorporació de declaracions, principis, resolucions, iniciatives, etc., acordats amb la voluntat d'afavorir una educació sense fronteres i redimensionant no només els seus enfocaments estratègics, sinó també les seves pràctiques legislatives, institucionals, pedagògiques, acadèmiques, etc., ha derivat en canvis substancials en la planificació i el desenvolupament dels ensenyaments universitaris, i, en particular, dels que afecten els qui han de formar-se per a la funció docent, començant per reorientar les exigències que han de concórrer en la validació i el reconeixement dels títols exigits en cada cas.

Per a l'exercici de les professions regulades de professor/a d'educació secundària obligatòria i batxillerat, formació professional i ensenyament d'idiomes, el títol requerit en el sistema educatiu espanyol —un cop conclosa la formació en un grau universitari— és un màster que compleix, com a mínim, dues disposicions normatives: d'una banda, el que estableix el Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre, sobre l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials, i de l'altra, el que disposa la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, en els articles 91-99 de la qual consten les funcions del professorat dels diferents ensenyaments que s'hi regulen, a més de les condicions que ha de tenir la titulació i la seva formació pedagògica i didàctica.

A l'Ordre ECI/3858/2007, de 27 de desembre, s'associen aquestes condicions als processos de verificació dels títols oficials de màster, mentre que al Reial decret 1834/2008, de 8 de novembre, es defineixen les condicions de formació per a l'exercici de la docència en l'educació secundària obligatòria, el batxillerat, la formació professional i els ensenyaments de règim especial i s'estableixen les especialitats dels cossos docents d'ensenyament secundari, a més de l'assignació de matèries i mòduls que haurà d'impartir el professorat respectiu.

Els ensenyaments i els aprenentatges proporcionats pel MUFP han de permetre als seus titulats ser capaços de construir la seva identitat professional docent incorporant competències, destreses i recursos que els proporcionin coneixements sobre les seves funcions, responsabilitats, drets i deures com a docents, en contextos socioculturals complexos i canviants. Sense aturar-nos en això,

a la descripció s'al·ludeix expressament al fet que els ensenyaments del MUFP han d'aconseguir que els seus titulats adquireixin una cultura professional, pedagògica i didàctica que, almenys, els permeti portar a la seva pràctica docent una variada gamma de competències de caràcter bàsic o general, transversals i específiques, i que les institucions formadores han de fer constar a les memòries que elaborin per a la verificació del títol i la seva implantació posterior.

1.3. De la verificació a l'acreditació: el marc VSMA en el Sistema Universitari de Catalunya

Igual que passa amb altres títols universitaris de grau, màster i doctorat, des de l'adopció dels processos de verificació, modificació, seguiment i acreditació de les titulacions oficials adaptades a l'EEES —que en el Sistema Universitari de Catalunya estan integrades en el marc VSMA—, el MUFP ha estat sotmès a les diferents fases previstes en la seva implantació i desenvolupament acadèmic, entre el 2009 i el 2020, amb la intenció de satisfer tres objectius principals: establir vincles coherents entre si, contribuir a incrementar la seva qualitat i millorar l'eficiència *en* i *de* la seva gestió institucional.

El marc VSMA, en convergència amb la normativa general aplicable en el context europeu i els acords adoptats pel Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC), presenta una visió articulada i integrada de quatre èxits orientats a assegurar la qualitat en el cicle de vida d'una titulació determinada, fent èmfasi a:

- Garantir una avaluació continuada del funcionament dels ensenyaments i dels aprenentatges que procuren.
- Promoure la cultura de la qualitat i del rendiment de comptes.
- Donar suport als responsables universitaris en la construcció d'una perspectiva estratègica dels ensenyaments.
- Ajudar a reforçar la transparència, el lideratge i el reconeixement social de la universitat.

De les decisions i les actuacions vinculades a l'adopció del marc VSMA, així com dels estàndards i les directrius a què es remet, cal destacar que subscriuen els compromisos adoptats pels ministres europeus responsables de l'educació superior a la Declaració de Bergen-Noruega (maig del 2005) i a la posterior d'Erevan-Armènia (maig del 2015), insistint en la necessitat que les institucions acadèmiques han d'habilitar polítiques, mecanismes, procediments i recursos mitjançant els quals es puguin aprovar, avaluar i supervisar periòdicament els seus programes i titulacions.

A Catalunya, el Programa experimental de seguiment de les titulacions oficials de grau i màster (2009-2010) ha permès dissenyar un plantejament consensuat entre les universitats i AQU Catalunya, fonamentalment pel que fa al seguiment dels ensenyaments, del qual s'han derivat, entre d'altres, documents com el que l'abril del 2010 recull les *Directrius i recomanacions per a l'informe de seguiment de les titulacions*, o el *Protocol per al seguiment i la renovació de l'acreditació dels títols universitaris oficials*, elaborat el juliol del 2010 per la Comissió Universitària per a la Regulació del Seguiment i l'Acreditació (CURSA) i la Comissió per al Seguiment i

l'Acreditació dels Títols Universitaris Oficials (SATUO) i en el qual s'expliciten un mínim de criteris i indicadors bàsics comuns per al seguiment dels plans d'estudis de les titulacions oficials a l'Estat espanyol, amb ampliacions i revisions orientades a perfeccionar el sistema i les seves aplicacions.

A aquestes actuacions se n'hi vinculen altres que han contribuït, des de principis de la dècada del 2000, a l'elaboració del marc VSMA, tant en l'avaluació *ex ante* de programes (verificació) com en l'avaluació dels sistemes de garantia interna de la qualitat de les institucions d'educació superior, com són el Pla pilot d'adaptació de les titulacions a l'EEES (2004-2009), el Programa d'avaluació de les propostes de programes oficials de postgrau (2005-2008) i el programa AUDIT, d'implantació de sistemes de garantia interna de la qualitat (des del 2007 fins avui).

Invocant la *qualitat* com un referent principal en les noves formes d'elaborar els títols, d'ordenar les seves estructures i les responsabilitats que adquireixen amb la societat, les universitats han assumit tasques orientades a dissenyar i implementar els seus respectius sistemes de garantia interna de la qualitat (SGIQ), combinant les actuacions previstes interiorment amb un procés cíclic d'avaluació externa (duta a terme per les agències de qualitat amb competències en aquest àmbit).

Bona part dels seus resultats, com s'evidencia en aquest informe, a més de permetre valorar i supervisar els ensenyaments que s'imparteixen a les universitats i als centres que assumeixen el desenvolupament curricular dels seus programes formatius i de propiciar decisions que incorporin propostes de millora, possibiliten informar la societat i tots els col·lectius interessats sobre el seu estat de qüestió, conjunturalment i longitudinalment no només de cada institució i titulació en les seves realitats contextuals, sinó també des d'una perspectiva comparada que ampliï mirades i oportunitats en el coneixement, la reflexió i l'acció.

Amb aquesta intenció, AQU Catalunya ha assumit en els darrers anys l'elaboració d'informes amb un enfocament metaavaluador, partint —bàsicament, encara que no només— dels processos d'acreditació de graus i màsters universitaris en els últims anys de la dècada passada. El primer d'aquests informes, amb el títol *Acreditació de graus i màsters universitaris: informe de metaavaluació (2014-2017)*, publicat el febrer del 2019, analitza el funcionament i els resultats del programa amb la finalitat d'informar, retre comptes i millorar el procés. Una tasca en la qual es posa de manifest el valor afegit que suposa considerar que en aquest temps s'han avaluat 705 títols de grau i màster, el 64 % dels que llavors estaven implantats a Catalunya (figura 1). Cal assenyalar, tal com s'explicita a l'informe, que des de l'inici del procés d'aquestes acreditacions s'han introduït millores d'una certa rellevància tant en aspectes normatius com organitzatius i administratius, metodològics, procedimentals, tecnològics, d'elaboració i comunicació dels informes, etc.

En aquest context inscrivim la realització dels tres estudis transversals duts a terme per AQU Catalunya, que analitzen l'estat de diversos títols oficials amb la pretensió de generar informació valuosa sobre el sistema universitari català, més enllà dels processos d'avaluació que s'han anat fent en els últims anys. A aquests estudis s'hi afegeixen els «informes de disseny», que analitzen les realitats dels estudis de grau universitari i dels títols superiors d'ensenyaments artístics superiors (EAS).

Figura 1. Nombre de sol·licituds d'acreditació segons la universitat i la titulació

Font: AQU Catalunya (2019). *Acreditació de graus i màsters universitaris: informe de metaavaluació (2014-2017)*, pàg. 7. Accessible a: https://www.aqu.cat/doc/doc_30941595_1.pdf.

En aquesta dinàmica té sentit reconèixer i situar com un antecedent de l'informe que ara es presenta el que es va elaborar el 2015 —*Informe transversal d'avaluació del màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes*—, promogut per AQU Catalunya aprofitant la «coincidència en el temps de les acreditacions dels nou màsters» implantats aleshores, partint de les contribucions realitzades pels comitès d'avaluació externa (CAE) als seus informes respectius. Sis anys després, continuen sent una font d'aprenentatge per a les administracions educatives i les institucions formatives, tant en les seves anàlisis, explicacions i interpretacions com en les propostes i les orientacions de millora.

2. LES TITULACIONS OBJECTE D'ESTUDI: EL MÀSTER DE FORMACIÓ DEL PROFESSORAT A CATALUNYA (2009-2020)

A l'informe transversal que elaborava AQU Catalunya el 2015 eren nou els títols objecte d'estudi, amb la denominació de màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes, dels 10 que havien estat verificats entre l'1 de juny de 2009 i el 22 de gener de 2010.

Dels 11 MUFP que van sol·licitar la seva verificació en aquest període —i també posteriorment— per ser incorporats a l'oferta formativa del Sistema Universitari de Catalunya (SUC), a l'informe transversal que ara es presenta només dos —que no seran objecte d'anàlisi— no han superat

aquesta fase, per motius diferents: d'una banda, el màster que va ser verificat per ANECA el gener del 2010, a instàncies de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), amb l'especialitat en «llengua anglesa», no es va arribar a implantar i va tornar a ser verificat el desembre del 2020, amb dues especialitats, «llengua i literatura catalana / castellana» i «llengua anglesa»; de l'altra, el MUFP que es va començar a impartir a la Universitat Abat Oliba (UAO) amb les especialitats de docència en «matemàtiques» i en «llengua i literatura castellana / catalana», la verificació favorable per AQU Catalunya de la qual va tenir lloc recentment, el febrer del 2021 (taula 1).

L'oferta del màster el curs acadèmic 2021-2022 es podrà concretar en 12 universitats del Sistema Universitari de Catalunya (considerant el caràcter interuniversitari dels impartits per les universitats UPF i UOC i les universitats UAB, UB, UOC i UPC; aquest últim amb l'especialitat en «matemàtiques», verificat l'abril del 2020). Set universitats són de titularitat pública i cinc són de titularitat privada.

Taula 1. Temporalització dels processos desenvolupats en el marc VSMA pel MUFP (2009-2021)

Universitat	Verificació	Seguiment (AQU Catalunya)		Visita externa · Acreditació	Acreditació (AQU Catalunya)	Modificació
Universitat Abat Oliba (UAO)	02/02/2021 (AQU Catalunya)	--	--	--	--	--
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)	06/07/2009 (ANECA)	17/11/2011	20/12/2017 (centre)	30/09/2019 26/03/2015	21/10/2019 08/06/2015	13/11/2020 08/10/2015 17/04/2013 17/09/2012 24/05/2011
UAB (coord.), UB, UOC, UPC (especialitat en Matemàtiques)	21/07/2013 (AQU Catalunya) (reverificació) 30/04/2020			17/11/2016	02/06/2017	
Universitat de Barcelona (UB)	06/07/2009 (ANECA)	29/11/2013	20/12/2017 (centre)	25/09/2019 02/03/2015	17/10/2019 05/06/2015	28/07/2014
Universitat de Girona (UdG)	29/07/2009 (ANECA)	29/11/2013	20/12/2017 (centre)	15/05/2018 20/06/2014	01/10/2018 20/05/2015	--
Universitat de Lleida (UdL)	22/06/2009 (ANECA)	29/11/2013	20/12/2017 (centre)	20/03/2018 02/12/2014	18/01/2019 22/05/2015	25/07/2018 25/02/2015
Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC)	29/07/2009 (ANECA)	02/12/2013	20/12/2017 (centre)	05/06/2019 10/06/2014	31/07/2019 01/07/2015	11/05/2020 27/06/2018 03/01/2013
Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)	06/07/2009 (ANECA)	28/11/2013	20/12/2017 (centre)	26/09/2019 04/12/2014	16/02/2021 03/07/2015	--

Universitat Ramon Llull (URL)	22/06/2009 (ANECA)	29/11/2013	20/12/2017 (centre)	11/06/2014	30/04/2015	02/12/2020 30/07/2019
Universitat Internacional de Catalunya (UIC)	22/01/2010 (ANECA) 22/12/2020 (AQU Catalunya)	--	--	--	--	--
Universitat Rovira i Virgili (URV)	01/06/2009 (ANECA)	28/11/2013	20/12/2017 (centre)	04/07/2019 19/06/2014	20/05/2015 31/07/2019	03/07/2019
Universitat Oberta de Catalunya (UOC) Universitat Pompeu Fabra (UPF) (coord.)	01/06/2009 (ANECA)	27/12/2013 03/07/2019	20/12/2017 (centre)	03/12/2014 21/01/2019	22/05/2015 03/07/2019	11/05/2018 12/04/2013 01/06/2012 22/06/2011

De la seva distribució en el territori en dona una idea la figura 2, amb dades que s'han d'analitzar en funció de diverses variables: des de la seva contextualització geogràfica i temporal fins al que representa en nombres absoluts i relatius la concentració més alta o més baixa de les places ofertes, a la Catalunya que mira a la muntanya i la que s'aproxima al mar, entre el món rural i l'urbà, el públic i el privat, la dispersió i la concentració d'universitats i centres, així com d'especialitats. En tot cas, posant en relleu com l'oferta formativa a Barcelona representava el 69,65 % (1.170) enfront del 30,35 % (510) de l'oferta a Girona, Lleida, Tarragona i Vic, amb xifres totals que difereixen de les que es van comptabilitzar per al curs 2020-2021.

Figura 2. Distribució de l'oferta del MUFP al territori

Més enllà de les circumstàncies que concorren en els processos desenvolupats pel marc VSMA al MUFP, el màster oferia per al curs acadèmic 2020-2021 un total de 1.680 places, basant-se en l'acord assolit per la Junta del CIC el 30/04/2020 per a la distribució de grups i places en aquest curs acadèmic (taula 2).

Taula 2. Distribució de l'oferta formativa del MUFP per àmbits, especialitats i universitats (curs 2020-2021)

	ESPECIALITATS	GRUPS PER UNIVERSITAT									GRUPS INTERUNIVERSITARIS	TOTAL SISTEMA
		UB	UAB	UPC	UPF/UOC*	UdL	UdG	URV*	URL	UVic-UCC*	UB/UAB/UPC/UOC	
ESO, BATXILLERAT I LLENGÜES ESTRANGERES	Anglès		30		30	30		30	30	30		180
	Anglès / Alemany / Italià	30										30
	Francès		30									30
	Biologia / Geologia	30	15		30		15	15				105
	Dibuix	60										60
	Economia							15				15
	Educació Física	30				60			30	30		150
	Filosofia	30										30
	Física / Química	30	15		30		15	15				105
	Geografia - Història	30	30				30	30				120
	Llatí i Grec / Cultura Clàssica	30										30
	Llengua i Literatura Catalana / Castellana	60	60		30		60	60		30		300
	Matemàtiques										120	120
	Música (biennal)		30									30
	Orientació Educativa		30		60							90
	Tecnologia			60				15	15			90
FORMACIÓ PROFESSIONAL	Administració d'Empreses							15				15
	Formació i Orientació Laboral				60							60
	Salut (biennal)	30										30
	Serveis (biennal) (1)											
	Tecnologia (Tecnologies Industrials)			60				15	15			90

Aquest grup de la UPC inclou 30 places presencials i 30 semipresencials
Aquest grup de la URV s'ofereix en modalitat semipresencial i inclourà estudiants de les especialitats de Tecnologia (ESO) i Tecnologies industrials (FP)
Aquest grup de la URL inclourà estudiants de les especialitats de Tecnologia (ESO) i Tecnologies industrials (FP)
(1) Aquestes especialitats no s'ofereixen per aquest curs 2020-2021.
* La UPF/UOC, la URV i la UVic-UCC ofereixen totes les especialitats en modalitat semipresencial

Font: Direcció General d'Universitats. Secretaria d'Universitats i Recerca, actualització 05/05/2020.

AVALUACIÓ DEL DESPLEGAMENT DELS TÍTOLS

1. ACCÉS I MATRÍCULA

El màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes (MUFP) és un màster amb un perfil o orientació professional que és imprescindible cursar per exercir la docència en els nivells educatius o en els ensenyaments en què s'inscriu la formació del seu professorat. La seva organització i desenvolupament es porta a terme, de manera coordinada, en el marc del Sistema Universitari de Catalunya, i per formalitzar-hi la preinscripció és necessari tenir una titulació universitària concordant amb l'especialitat del MUFP que es vulgui cursar.

En aquest sentit, tant el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya com les universitats estableixen requisits d'accés i criteris d'admissió —generals o específics, comuns i per especialitat— d'acord amb el que disposa l'article 16 del Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre, per accedir als màsters universitaris oficials. Amb aquesta finalitat, es prenen en consideració les actuacions promogudes per l'Oficina/Portal d'Accés a la Universitat de la Generalitat de Catalunya, com a responsable del procés de preinscripció per a totes les universitats catalanes que imparteixen alguna de les especialitats, a partir de la publicació anual dels requisits d'accés a aquestes universitats, amb el repartiment corresponent de places. Sol destacar-se, en particular, que els qui vulguin cursar-lo han de tenir coneixements suficients en les matèries pròpies de l'especialitat, facilitat d'ús de llengües estrangeres i habilitats en la comunicació interpersonal i el lideratge de grups.

En els darrers anys (període 2014-2020), que focalitzen i motiven —en tot allò fonamental— l'elaboració d'aquest informe, cal dir que l'oferta i la matriculació en el MUFP han augmentat fins a estabilitzar-se el 2017 i els anys següents. Tanmateix, els efectius de matriculació són superiors a l'oferta de places, cosa que indica una manca d'oferta inicial que s'ha fet més evident en els últims cursos acadèmics (2018-2019 i 2019-2020), tal com es reflecteix a les figures 3 i 4.

Figura 3. Places ofertes i persones matriculades al MUFP, 2014-2020

Tot i que les circumstàncies que expliquen la distància que hi ha entre les places ofertes i el nombre de persones que es matriculen al MUFP són diverses, serà important valorar el que significa aquesta «infraoferta» de places en el màster en termes no només quantitatius, sinó també, i sobretot, qualitatius en diferents aspectes clau: impacte en cada universitat i en el conjunt del Sistema Universitari de Catalunya, rellevància i conseqüències pràctiques en la qualitat dels ensenyaments i les seves especialitats, nivells de concordança que hi ha entre l'oferta-matrícula i la capacitat d'incorporació dels egressats a l'exercici professional en el sistema educatiu, etc.

Figura 4. Oferta de places i demanda en primera preferència al MUFP, 2020.

Accentuant aquesta tendència, es constata que el nombre de sol·licituds el 2020 va suposar un 285 % més, en comparació de les places ofertes per les universitats, de manera que les sol·licituds

sobrepassen el nombre de places en totes les universitats que imparteixen el MUFP. La Universitat de Barcelona (UB), l'Autònoma de Barcelona (UAB) i la Pompeu Fabra (UPF) són les que reben un nombre més elevat de sol·licituds, i són també les que més s'allunyen del nombre de les places que s'ofereixen per cursar el títol, en contrast amb la Universitat de Lleida (UdL), la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) i, en menor mesura, la de Girona (UdG), que tendeixen a equilibrar totes dues magnituds (figura 5).

Figura 5. Places ofertes i sol·licituds en primera preferència al MUFP segons la universitat, 2020

Complementant aquestes realitats, atendrem dues circumstàncies que defineixen en gran manera els trets identitaris de l'alumnat —futurs docents— del màster: el gènere i els antecedents formatius de les seves famílies.

Entre els cursos 2014-2015 i 2019-2020, el nombre de dones matriculades al MUFP mostra un increment progressiu en relació amb la mitjana de les que ho feien en el conjunt dels màsters del Sistema Universitari de Catalunya, però es distancia —en fins a 5 punts percentuals— del conjunt dels màsters que s'imparteixen a les titulacions de Ciències Socials (figura 6). La feminització arriba en aquestes últimes titulacions al 60,9 % l'últim any, mentre que en el conjunt dels màsters, inclòs el MUFP, és una mica inferior al 56 %.

Figura 6. Dones matriculades als màsters, 2014-2019

El volum de dones, comparativament amb el d'homes que cursen el MUFP, s'equipara a la representació femenina a la resta dels màsters de l'SUC, i és lleugerament inferior a la feminització que s'observa als màsters de Ciències Socials, en què s'acosta a la paritat. La UPF és la universitat més feminitzada (tres de cada quatre persones matriculades són dones), mentre que a la UVic-UCC, la UPC, la UdL i la URL les dones no superen el 50 % de les matriculacions (figura 7). Sense que sigui l'única raó que expliqui aquest fet, cal pensar que això es pot veure influenciat per les especialitzacions que es cursen en aquestes universitats (Tecnologia i Esport, principalment), disciplines i professions associades tradicionalment als rols de gènere que es tradueixen, encara avui, en una persistent divisió sexual del treball.

Figura 7. Dones matriculades al MUFP segons la universitat, 2019

Les dades que informen sobre la procedència de l'alumnat del MUFP, considerant els estudis realitzats per les seves famílies d'origen, posen de manifest que gairebé cinc de cada 10 persones matriculades pertanyen a llars amb estudis universitaris, percentatge que se situa lleugerament per sota de les informacions que proporcionen la resta dels màsters del SUC o dels que s'imparteixen a les àrees de Ciències Socials. Només el 2019 va aconseguir equiparar-se a la mitjana del Sistema Universitari de Catalunya (figura 8).

Figura 8. Percentatge de persones matriculades als màsters amb família amb estudis universitaris, 2014-2019

2. PROFESSORAT[1]

A l'informe d'AQU Catalunya de l'any 2015 sobre el MUFP, es concloïa que, si bé l'adequació del perfil de professorat responsable del màster era acceptable, hi havia diferències notables, tant pel que fa a la seva tipologia com pel que fa a la seva adscripció als centres i les institucions que l'imparteixen. S'al·ludia, llavors, al professorat universitari amb vinculació permanent, al professorat d'educació secundària associat i al professorat d'educació secundària tutor als centres de pràctiques. Encara que d'una manera diferent, s'evidenciaven desajustos entre la formació prèvia i les responsabilitats docents assumides al MUFP, manca de vinculació amb l'experiència professional en educació secundària, provisionalitat en la seva dedicació i participació en el màster, escassa convergència entre la formació teoricopràctica i les pràctiques o escàs reconeixement de les responsabilitats assumides.

Al cap d'uns anys, en la qualificació del professorat que imparteix el màster encara prevalen algunes de les mancances, limitacions o disfuncionalitats identificades en el passat, i és possible observar que hi ha aspectes susceptibles de millora. Aquesta valoració coincideix amb les apreciacions que han formulat diferents persones que hi estan implicades i han estat consultades i que, amb una certa reiteració, es reflecteixen —com ara debilitats o aspectes per millorar— en els informes de seguiment i acreditació dels títols del MUFP al SUC.

D'una banda, i en comparació del que s'esdevé amb els que imparteixen la seva docència orientada a la formació inicial del professorat en altres nivells educatius —en els graus de Mestre en Educació Infantil i Educació Primària, essencialment—, tot indica que **continua sent necessari incrementar la seva capacitació en els sabers psicopedagògics i didàctics i la seva participació en processos d'innovació docent, etc., que li permetin ser molt més coherent amb la tasca que assumeix en formar el futur professorat d'educació secundària obligatòria i postobligatòria**. D'altra banda, cal donar la prioritat requerida a la dotació de personal docent i investigador (PDI), augmentant el percentatge de professorat doctor, d'acord amb el mínim exigit per la normativa vigent (Reial decret 420/2015, de 29 de maig), així com la proporció dels que tenen un vincle permanent amb la universitat, la conciliació de la seva docència amb l'activitat investigadora, la producció científica i la transferència de coneixement, la promoció d'equips docents amb una decidida vocació innovadora, etc.

En aquest sentit, serà important reflexionar i prendre decisions orientades a millorar el perfil docent del personal docent i investigador del MUFP, vitalitzant les convergències del coneixement que hi ha sobre la formació i la pràctica professional dels docents amb els avenços que s'han produït en la recerca educativa en les realitats quotidianes en què s'exerceix la professió.

Als apartats següents es descriuen i s'interpreten algunes de les seves realitats: formació i qualificació (doctorat), evolució dels perfils docents i càrrega docent atribuïda.

1. Per a aquest apartat, les dades relatives al professorat només fan referència a les institucions de titularitat pública, ja que la informació per a les universitats privades (URL i UVic-UCC) no està disponible.

2.1. Qualificació del personal docent i investigador al MUFP

El percentatge de professorat doctor/a que imparteix docència en els màsters a les universitats públiques de Catalunya, en el període comprès entre el 2015 i el 2019, registra un creixement percentual mínim. En tot cas, mostra una tendència a l'alça en el MUFP (passa d'un 48,6 % a un 53,9 %), enfront del decreixement sostingut a les àrees de Ciències Socials.[2] No obstant això, les millores al MUFP estan lluny del que és desitjable i esperable, si més no en comparació del que succeeix en la majoria dels títols de màster que imparteixen les universitats de titularitat pública (figura 9). Tot i l'increment que s'ha produït, continua estant per sota dels nivells que s'observen en altres màsters de Ciències Socials (57,8 %) i força lluny de les mitjanes (69,4 %) que ofereixen el conjunt dels màsters del SUC. Malgrat l'evolució positiva que s'ha produït en la participació del professorat doctor en el MUFP, encara està molt per sota del 70 % que preveu la normativa vigent per als ensenyaments de màster.

Figura 9. Percentatge d'ECTS impartits per professorat doctor als màsters, 2015-2019.[3]

Com s'observa a la figura 10, la Universitat de Girona (UdG) i la Universitat de Lleida (UdL) són les que presenten una proporció més alta d'ECTS impartits al MUFP per professorat doctor (entre sis i set de cada 10), i superen la mitjana total.

2. L'anàlisi de l'evolució del professorat doctor que imparteix docència en aquestes titulacions s'inicia el 2015, ja que és l'any en què es posen en marxa la majoria dels MUFP a les diferents universitats.

3. L'anàlisi de l'evolució sobre professorat doctor que imparteix classes en aquestes titulacions s'inicia el 2015, ja que és l'any en què es posen en marxa la majoria dels MUFP a les diferents universitats.

Figura 10. Percentatge d'ECTS impartits per professorat doctor al MUFP segons la universitat, 2019

2.2. Evolució del professorat en el MUFP, i incidència en les categories docents i en els vincles amb les universitats

L'evolució, en els últims anys, del professorat assignat al MUFP a les universitats públiques, per categories docents i tipus de vinculació que mantenen amb la institució, posa de manifest un creixement continu d'efectius, excepte els que ho fan com a catedràtics o professors titulars d'universitat, agregats, etc. (figura 11). La presència de «professorat associat» no ha deixat d'augmentar, i és la figura amb més representació entre el professorat del MUFP.

Figura 11. Evolució del professorat que imparteix docència al MUFP, per categories docents (2015-2019)

De fet, entre el professorat doctor que imparteix docència als màsters, el 44 % és professorat associat al MUFP, mentre que aquest col·lectiu és pràcticament la meitat tant als màsters de Ciències Socials (23,7 %) com als del SUC (23,5 %) (figura 12).

Figura 12. Distribució del professorat doctor als màsters segons la categoria, 2019

També entre el professorat no doctor els associats representen la categoria amb més presència als màsters i és bastant superior al MUFP (99 %), respecte al total i respecte als màsters de les àrees de Ciències Socials (figura 13).

Figura 13. Distribució del professorat no doctor que assumeix docència als màsters, per categories docents (2019)

Pels resultats obtinguts en els processos d'acreditació dels títols, l'adequació del professorat al programa de formació encara presenta opcions clares de millora: només una universitat està en

«progrés cap a l'excel·lència» en una de les dimensions («adaptació del professorat al programa formatiu»); tres universitats obtenen un «s'assoleix amb condicions» en alguns dels descriptors, i a la resta, simplement «s'assoleix». Altres concrecions indiquen que en el descriptor 4.1, «El professorat té els requisits del nivell de qualificació acadèmica exigits pels títols del centre i té prou i experiència docent, investigadora i, si escau, professional i està ben valorada», tres universitats se situen en la valoració «s'assoleix, però amb condicions», i només una universitat del conjunt se situa en «progrés cap a l'excel·lència». Per als egressats i egressades del MUFP, encara que es perceben millores en els últims anys, el professorat és una de les dimensions pitjor valorades.

Sent així, amb visió de futur, es manté la necessitat de trobar respostes fonamentades, consistents i viables a una pregunta clau: la qualificació del professorat és adequada al MUFP? De l'anàlisi de les dades disponibles s'infereix que **les institucions tenen opcions de millora en la selecció del professorat o en els criteris de planificació, organització i distribució dels programes d'ensenyament que configuren el màster**. I si bé no és possible demostrar que l'augment de professors amb doctorat al MUFP influeix en la millora dels resultats o en els índexs de satisfacció dels titulats, abunden les raons que indueixen a pensar que la millora ha de comportar l'estabilitat dels equips docents, l'experiència dels docents en equilibri des de la reflexió teòrica i la recerca, tot destacant la seva aplicació pràctica, la connexió real amb els centres d'educació secundària, la coordinació de l'equip que imparteix la docència, les iniciatives que a manera de programes o projectes facin èmfasi en la innovació docent, etc.

Les bases teòriques, el resultat de la recerca i l'anàlisi de les diferents realitats han de traslladar-se a la pràctica i enfortir les potencialitats de la reflexió compartida, l'observació crítica, la recerca-acció participativa, etc. **La declarada orientació professionalitzadora del MUFP ha d'harmonitzar la fonamentació teòrica amb les realitats quotidianes dels processos d'ensenyament-aprenentatge a les aules dels centres de secundària i contribuir a la seva retroalimentació contínua.** A més, cal dotar de recursos el professorat associat que desenvolupa la seva docència al MUFP, habilitant temps per a la seva formació i la recerca, la coordinació docent, el coneixement directe dels centres educatius i les seves realitats, amb l'estabilitat que es necessita per generar o consolidar estratègies i plans d'acció que no només millorin el màster, sinó també la pràctica professional docent. Tot això permetrà millorar l'educació i la societat.

3. RESULTATS ACADÈMICS I DE SATISFACCIÓ

La qualitat dels resultats dels programes formatius, que solen associar-se als que prenen com a referència els resultats de l'aprenentatge i acadèmics, de la inserció laboral i de la satisfacció dels grups d'interès, tal com s'explica a la *Guia per a l'acreditació de les titulacions oficials de grau i màster* d'AQU Catalunya, en la versió del 2019, no només defineix una titulació, sinó que també li dona entitat. Permet determinar els seus èxits i també els seus processos, amb indicadors i estàndards que possibilitin una valoració de la correspondència que hi ha entre el que s'ha previst i el que s'ha aconseguit.

Són especialment rellevants les lectures que es podran fer entre els objectius formulats, les expectatives generades, els resultats esperats o els que s'han aconseguit, juntament amb els nivells de satisfacció expressats per les persones i els col·lectius directament concernits o implicats en cada títol, com a aspectes clau per valorar-ne les percepcions i les representacions socials, contrastar els compromisos adquirits amb les seves realitats quotidianes, adoptar decisions i promoure propostes de millora, etc.

3.1. Els resultats acadèmics

Els indicadors o taxes de rendiment dels alumnes del MUFP per al període comprès entre el 2014 i el 2019 oscil·len entre un mínim del 97 % i un màxim del 98,7 %, i són sempre superiors als que s'obtenen en la mitjana dels màsters que s'imparteixen en el Sistema Universitari de Catalunya (SUC); i, en particular, dels màsters vinculats a les àrees de Ciències Socials, que en cap moment no han superat el 93,1 % (figura 14).

Figura 14. Evolució de la taxa de rendiment als màsters (2014-2019)

Afegint a aquestes informacions les que proporcionen els percentatges d'estudiants que van abandonar els estudis en el mateix període, s'observa que és bastant menor al MUFP respecte als altres màsters, per al mateix període (2015-2019):[4] l'abandonament al MUFP es troba entre un mínim de l'1,9 % i un màxim del 2,5 %, en contrast amb els mínims del 8,6 % i els màxims del 17,4 %

4. Les dades d'abandonament es recullen amb relació al curs anterior. Per aquest motiu no apareixen dades de l'any 2014, ja que aquests estudis es van posar en marxa aquell mateix any.

en Ciències Socials, i del 9,9 % (mínim) i el 15,2 % (màxim) que presenta la mitjana del conjunt dels màsters del SUC (figura 15).

Figura 15. Evolució de les taxes d'abandonament als màsters (2015-2019)

A partir de les dades reportades, es pot inferir que el percentatge d'abandonament dels estudiants que inicien el MUFP és insignificant, amb l'opció a una doble interpretació: o se senten satisfets amb els estudis que reben, o tenen molt clar que és imprescindible superar el màster per accedir a la professió docent, cosa que els porta a continuar. En qualsevol cas, és significatiu que, en els resultats d'acreditacions de titulacions de les 10 universitats catalanes objecte d'estudi —quan s'analitza la qualitat dels resultats dels programes formatius—, cap no obtingui una valoració «en progrés cap a l'excel·lència», sinó que nou (9) se situen en «s'assoleix» i una en «s'assoleix, però amb condicions».

Les dades obtingudes no mostren tant com seria desitjable la taxa d'eficiència (si la titulació respon a les necessitats dels centres educatius, a les dels ocupadors); ben bé al contrari, **sobretot els ocupadors manifesten que hi ha certes mancances o deficiències que tenen els egressats en relació amb el que ha de ser el seu acompliment professional**.

3.2. Els resultats de satisfacció

L'anàlisi dels resultats de satisfacció dels principals grups d'interès permet valorar el grau d'assoliment de les seves necessitats i expectatives pel que fa a la titulació. Són resultats que afecten diversos elements, en general destinats a mostrar el reconeixement, l'estima, etc., que tenen les persones implicades —sovint l'alumnat i els egressats— sobre la globalitat del programa formatiu i de diferents dimensions avaluables de la titulació, com el professorat, els recursos materials, els serveis de suport i orientació i la informació pública, entre d'altres.

En aquest context, més enllà de les raons que puguin motivar les baixes taxes d'abandonament en el MUFP, cal assenyalar que la satisfacció dels seus titulats i titulades amb la formació rebuda és inferior a la dels altres màsters (taula 3), cosa que permet evidenciar aspectes com els següents:

- La satisfacció global amb el MUFP se situa dos punts per sota de l'assolida pels màsters de Ciències Socials i els del SUC, entre les persones que es van titular entre el 2017 i el 2019.
- Els processos d'ensenyament-aprenentatge i el professorat són les dimensions pitjor valorades pels egressats. La mitjana de les valoracions en aquests àmbits cau, almenys, 1,5 punts per sota de la satisfacció expressada als màsters de Ciències Socials i del SUC.
- Les pràctiques externes són l'únic aspecte amb el qual els titulats en el MUFP es mostren clarament satisfets, superant en més d'un punt la valoració que obtenen aquestes pràctiques als màsters de Ciències Socials i al conjunt dels màsters del SUC.

Taula 3. Nivells de satisfacció amb diferents aspectes de la formació rebuda als màsters del SUC, les àrees de Ciències Socials i el MUFP (2019)

	MUFP	Màsters socials	Màsters SUC
Ensenyament-aprenentatge	5,3	6,8	6,8
Resultats	6,1	6,9	7,0
Suport a l'estudiant	6,2	7,2	7,2
Professorat	5,4	6,9	7,0
TFM	6,5	7,0	7,3
Pràctiques externes	8,1	6,9	6,9
Satisfacció global	4,8	6,7	6,8

Observació: els resultats es corresponen amb la satisfacció agregada de les persones titulades entrevistades recentment en les tres últimes edicions de l'Enquesta de satisfacció a les persones amb títol de màster (2017, 2018, 2019). Les dades recollides corresponen als MUFP pertanyents a la UB, la UAB, la UdL i la URL.

A la figura 16 es presenten els ítems «millor valorats» i «pitjor valorats» en els màsters que s'imparteixen, comparant les mitjanes del MUFP amb els de Ciències Socials i el SUC.

Figura 16. Ítem «millor valorats» enfront d'ítem «pitjor valorats» en la formació rebuda als màsters del SUC, als de les àrees de Ciències Socials i el MUFP (2019)

No obstant això, cal precisar que la satisfacció global amb el MUFP no és representativa de les valoracions dels titulats i titulades, i cal indicar que:

- La variació en els nivells de satisfacció dels titulats en el MUFP, respecte de la valoració global, és considerable i mostra una dispersió rellevant segons els aspectes valorats: la satisfacció amb les pràctiques externes és 3,3 punts més alta que la satisfacció global.
- La dispersió en les valoracions observada al MUFP, respecte de la satisfacció global, no té equivalent entre els màsters de Ciències Socials ni entre els del SUC; en tots dos casos, la variació màxima entre un aspecte valorat del màster i la satisfacció global amb aquest aspecte se situa en 0,5 punts.

Sense obviar aquestes valoracions, que completarem amb les que al·ludeixen a la formació adquirida en relació amb les competències formulades, hi ha dues circumstàncies que cal destacar: d'una banda, la que expressa la intenció de repetir el màster (figura 17), i de l'altra, la que vincula la seva experiència formativa en el màster amb el desig de fer-ho a la mateixa universitat en la qual es van formar (figura 18).

Figura 17. Intenció de repetir el màster, 2014-2020.

Figura 18. Intenció de repetir la universitat, 2014-2020.

.

Les respostes proporcionades sobre la seva voluntat en relació amb la repetició del màster s'indiquen de manera inequívoca: d'una banda, el 86,3 % de les persones titulades tornarien a cursar el MUFP; de l'altra, més del 80 % de les persones egressades tornarien a estudiar a la universitat en la qual van cursar els seus estudis. Aquestes afirmacions es perllonguen en les apreciacions següents:

- La intenció de repetir el MUFP, com a indicador de satisfacció, continua augmentant i se situa a més distància respecte a la intenció de repetir altres títols de màster.

- Entre el 2014 i el 2020 s'observa una tendència creixent entre els qui, si haguessin de fer-ho, tornarien a repetir el MUFP.
- La intenció de repetir el MUFP és netament superior a l'observada en els màsters de Ciències Socials i del SUC, en què la intenció dels titulats de repetir el màster que van cursar amb prou feines ha augmentat.
- Respecte al 2017 també augmenta la intenció de repetir a la universitat on van estudiar el MUFP, però en aquest cas de manera similar en tots els màsters del sistema.
- Els estudiants que han cursat el MUFP, un altre màster de Ciències Socials o un del SUC tornarien a formar-se a la mateixa universitat en què van obtenir el títol.

Anant més enllà, es constata que hi ha una discrepància significativa entre els resultats acadèmics de l'alumnat en la superació del MUFP (tenint en compte la taxa de rendiment i abandonament) i la valoració feta pels egressats sobre el grau d'adquisició de coneixements, que no arriba al suficient, i el que manifesten els empresaris sobre les competències que cal millorar en la formació proporcionada pel MUFP: detecció de dificultats i en les maneres d'afrontar-les (en l'aprenentatge, els comportaments, les relacions sociofamiliars, etc.); contribució a l'equilibri personal (gestió de l'estrès, del temps i de les emocions, autocontrol, etc.); coneixements psicopedagògics bàsics (desenvolupament psicològic dels estudiants, motivació, etc.); gestió de l'aula i dels recursos disponibles, etc.

En aquest sentit, i tot i que seria desitjable aprofundir amb més detall en les seves realitats, cal assenyalar que la «formació competencial» evidencia millores que posen de manifest els esforços duts a terme pels responsables del MUFP en els últims anys, a les diverses universitats i comparativament amb els màsters que s'imparteixen en Ciències Socials i en el SUC. I, tot i això, **la formació en competències proporcionada pel MUFP se situa, en set universitats de les 11 que es valoren, per sota de l'assolida per la resta dels màsters habilitants**. Més en concret:

- La formació teòrica i el desenvolupament de la capacitat de documentació i identificació de fonts dels titulats en el MUFP són sensiblement més baixos que els obtinguts en altres màsters habilitants.
- La formació competencial adquirida per al desenvolupament de la creativitat i la innovació és la que mostra una diferència més acusada entre el MUFP i la resta dels màsters habilitants (1,4 punts a favor del MUFP).
- Les competències a què millor contribueix el MUFP són: formació pràctica, autoavaluació professional i aprenentatge continu, desenvolupament de la creativitat i la innovació, i treball en equips multidisciplinaris amb capacitat d'iniciativa i lideratge.
- El perfil de l'egressat del MUFP (formació competencial), en comparació d'altres màsters habilitants, és el d'un professional amb menys formació teòrica, capacitat de documentació i identificació de fonts, però amb més formació pràctica i més desenvolupament de la creativitat i la innovació.

- La formació competencial dels titulats en el MUFP, respecte als màsters de Ciències Socials i del SUC, és inferior en totes les competències excepte en formació pràctica i desenvolupament de la creativitat i la innovació.
- El foment del pensament crític, la formació teòrica i el desenvolupament de la capacitat de documentació és clarament inferior a l'aconseguit en la formació d'altres màsters de Ciències Socials i del SUC.

La figura 19 mostra la valoració de les competències adquirides al MUFP, comparant-les amb la resta dels màsters (Ciències Socials i SUC).

Figura 19. Valoració de les competències rebudes als màsters (2020)

Com podria esperar-se del conjunt dels títols que s'imparteixen a les universitats, també al MUFP la valoració de les competències varia en funció de la universitat en què s'imparteix, exceptuant l'«anglès», que no supera en cap cas l'equivalent a l'aprovat (taula 4).

Taula 4. Valoració de les competències adquirides al MUFP, segons la universitat (2020)

COMPETÈNCIES	UB	UAB	UPC	UPF	URL	UdL	UdG	URV	UVic -UCC
Formació teòrica	5,3	5,2	6,4	7,0	6,3	6,9	5,6	5,3	6,4
Formació pràctica	6,0	6,8	6,4	7,0	6,6	7,0	6,8	6,5	6,9
Desenvolupament de la capacitat de comunicació oral i escrita cientificoprofessional	5,4	5,1	6,5	6,1	6,4	6,7	5,8	5,5	7,5
Treball en equips multidisciplinaris amb capacitat d'iniciativa i lideratge	5,5	5,1	6,5	6,4	6,6	6,7	6,0	5,7	7,7
Resolució de problemes i presa de decisions en entorns nous i poc coneguts	4,5	4,4	5,5	5,5	6,1	6,0	5,2	4,7	6,4
Desenvolupament del pensament crític	5,6	5,4	6,1	6,0	6,9	6,4	5,9	5,5	7,2
Desenvolupament de la creativitat i la innovació	5,6	5,7	6,5	6,6	6,5	6,2	5,9	5,7	6,7
Desenvolupament de la capacitat de documentació, identificació de fonts, recursos cientificoprofessionals	5,4	5,2	6,1	6,8	6,4	6,5	5,3	5,1	7,0
Anglès	1,6	1,3	1,4	3,1	2,5	4,7	0,9	1,4	3,1
Autoavaluació professional i aprenentatge continu	5,6	5,6	6,0	6,9	6,8	6,8	5,9	5,5	7,3
Responsabilitat ètica i social en l'actuació professional	6,1	5,8	6,9	6,2	7,0	6,6	6,1	5,7	7,3

Entre altres possibles interpretacions, i considerant el seu caràcter conjuntural, l'any 2020, cal destacar:

- Per al conjunt de la formació competencial, la UB i la UAB són les universitats que reben una pitjor valoració, mentre que la UVic-UCC, la URL, la UPF i la UdL són les més ben valorades.
- La resolució de problemes i la presa de decisions en entorns nous i poc coneguts arriben a valors que, majoritàriament, se situen al voltant dels 5 punts.

4. RESULTATS LABORALS: ENTRE LA FORMACIÓ I LA PROFESSIÓ

Mitjançant l'expressió *resultats laborals* s'identifica un conjunt ampli i diversificat de processos que projecten o inscriuen la formació dels qui es titulen en un àmbit de coneixement determinat cap al món professional o laboral. Fent èmfasi en diferents factors, recursos, competències, capacitats, etc., informen sobre les seves oportunitats d'ocupació, transició i inserció en la vida activa, sobre els perfils i les condicions en què es concreta l'ocupabilitat, etc.

En aquest sentit, es descriuen i s'analitzen dues de les perspectives que ofereix el MUFP amb relació als que protagonitzen bona part de les seves dinàmiques: d'una banda, els seus titulats o egressats, en el trànsit de la formació cap a l'exercici professional o laboral; de l'altra, les entitats, les organitzacions, les administracions, les empreses, etc., que fan el paper d'«ocupadors».

4.1. La perspectiva de les persones titulades en el MUFP

Per les informacions que permeten comparar les taxes d'ocupació dels qui s'han titulat en el màster en els darrers anys (període 2014-2020) amb les dels qui ho han fet en altres títols de postgrau, la primera evidència reflecteix que la taxa d'ocupació en el MUFP és molt elevada: de cada 10 egressats, més de nou estan ocupats. Aquesta taxa és lleugerament superior a la que ofereixen els màsters de Ciències Socials i del conjunt del SUC, amb tendències similars a les observades en aquests últims (figura 20). A més, després de l'increment d'entre 5 i 8 punts el 2017 respecte al 2014, el creixement de la taxa d'ocupació s'ha estabilitzat.

Figura 20. Taxa d'ocupació (%) de les persones amb títol de màster (2014-2020)

No obstant això, en contrast amb la mitjana dels titulats en altres màsters en Ciències Socials i en el conjunt del SUC, la majoria dels titulats en el MUFP no tenen un contracte fix o indefinit, amb una diferència percentual que el 2020 va arribar a ser de 18 punts a favor dels egressats en Ciències Socials. En tot cas, no s'observen canvis en la forma de contractació dels titulats en el MUFP, mentre que en els altres màsters creixen les contractacions fixes o indefinides (figura 21).

Figura 21. Contracte fix o indefinit (%) de les persones amb el títol de màster (2014-2020).

El percentatge d'egressats del MUFP que exerceixen funcions específiques del títol ha experimentat un creixement continu des del 2014. El desfasament entre els màsters en Ciències Socials, els del SUC i el MUFP s'ha incrementat amb el temps, a favor d'una ocupació més elevada dels egressats del MUFP en funcions i responsabilitats que es corresponen amb la formació rebuda, superant els que es titulen en altres màsters, tant en les àrees de Ciències Socials com en el SUC (figura 22).

Figura 22. Persones amb el títol de màster que fan funcions específiques de la titulació en el lloc de treball (2014-2020)

Les retribucions, segons els ingressos bruts mensuals, presenten diferències d'una certa importància, tant pel que fa a les quantitats que perceben les persones que s'han titulat en els màsters com pel que fa al contrast que hi ha entre elles: qui es titula en el MUFP guanya al voltant de 400 euros mensuals menys que qui ha cursat un màster en Ciències Socials o un del SUC. A més,

ha augmentat la bretxa entre els ingressos bruts mensuals dels qui es titulen en el MUFP respecte als qui ho fan en altres màsters (figura 23).

Figura 23. Ingressos bruts mensuals de les persones titulades de màster (2014-2020)

La qualitat en l'ocupació, valorada en funció de l'índex de qualitat ocupacional (IQO), obtingut a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral d'AQU Catalunya, evidencia que, tot i ser inferior al d'altres màsters, s'ha incrementat significativament en els darrers anys: 10 punts percentuals, a raó de gairebé 2 punts per any en el MUFP (figura 24).

Figura 24. Índex de qualitat ocupacional de les persones titulades de màster (2014-2020).

4.2. La perspectiva del col·lectiu ocupador

Per als ocupadors, tot i reconèixer que al MUFP s'han adoptat decisions i s'han promogut actuacions que han incorporat millores rellevants en la formació inicial del professorat, **persisteix la necessitat de millorar la capacitat de gestionar l'aula i superar el dèficit de coneixements psicopedagògics bàsics**. També consideren que s'han de millorar les competències orientades a incrementar l'autonomia i l'equilibri personal, la detecció i l'actuació de problemes o dificultats, en un pla individual i col·lectiu, etc. (taula 5).

Taula 5. Competències específiques que s'haurien de millorar en la formació del MUFP

	Percentatge
Habilitat per treballar amb eines informàtiques específiques de l'activitat docent	2,7
Capacitat de generar confiança	17,3
Innovació pedagògica i recerca educativa	25,3
Disseny i avaluació de processos d'ensenyament-aprenentatge	28,0
Coneixement per impartir altres matèries relacionades amb l'àmbit de coneixement (titulació, disciplina)	30,7
Conducció d'entrevistes amb famílies	30,7
Compromís a promoure valors i respecte entre els alumnes	37,3
Detecció i actuació en situacions de dificultats (d'aprenentatge, sociofamiliars, etc.)	41,3
Equilibri personal (gestió de l'estrès, capacitat de gestió del temps, autocontrol i gestió d'emocions pròpies, etc.)	54,7
Coneixements psicopedagògics bàsics (desenvolupament psicològic de l'alumnat, motivació, etc.)	68,0
Capacitat de gestionar l'aula	86,7

5. RESULTATS DE LES ACREDITACIONS (2015-2020)

Amb una visió longitudinal, i de vegades comparada, es presenten diverses lectures sobre l'evolució i l'estat de la qüestió actual dels estàndards susceptibles de valoració en els processos d'acreditació entre el 2015 i el 2020. En general, permeten constatar que, en els últims anys, el MUFP ha millorat en pràcticament totes les dimensions susceptibles de valoració, i ha traçat tendències que evidencien la seva consolidació al Sistema Universitari de Catalunya, tant pel que fa a la formació inicial del professorat d'educació secundària com pel que fa als centres responsables de la seva impartició.

5.1. Evolució global de l'acompliment d'estàndards

L'anàlisi global dels resultats que mostren l'evolució del MUFP, entre el 2015 i el 2020, segons el que es desprèn dels seus respectius informes d'acreditació, posa de manifest millores significatives en els nivells d'assoliment associats a la pràctica totalitat dels seus estàndards (taula 6 i figura 25). La comparativa de totes dues avaluacions reflecteix tendències positives i registra millores en el 23,44 % del conjunt dels subcriteris. En aquest sentit, és destacable l'increment dels criteris en què se superen en progrés vers l'excel·lència.

Taula 6. Evolució dels estàndards del MUFP en els processos d'acreditació (2015-2020)

Estàndard/valoració	2015	2020	Diferència
En progrés vers l'excel·lència	8 *3,11 %*	15 *6,33 %*	+ 7 *+3,22 p. p.*
S'assoleix	182 *70,82 %*	188 *79,32 %*	+ 6 *+8,5 p. p.*
S'assoleix amb condicions	57 *22,18 %*	32 *13,5 %*	25 *–8,68 p. p.*
No s'assoleix	10 *3,89 %*	2 *0,85 %*	8 *–3,04 p. p.*

Figura 25. Evolució dels estàndards del MUFP en els processos d'acreditació (2015-2020)

Queda constatat, per tant, un augment de 3,2 punts percentuals de les valoracions «en progrés vers l'excel·lència» i del 8,5 % en les que són considerades amb «s'assoleix». Hi ha millores de l'11,7 % en les valoracions que s'havia considerat que eren assolides amb condicions o que no s'assolien. Això no obsta que calgui fer esforços addicionals de millora en un 14,3 % dels subcriteris.

5.2. Resultats globals per criteris generals i subcriteris

La valoració global mitjana del compliment dels estàndards mostra que és positiu en els sis estàndards susceptibles d'avaluació. Cap dels títols no obté una valoració global desfavorable («no s'assoleix») en els diferents criteris. S'aprecien valoracions globals cap a l'excel·lència en quatre (1, 2, 3 i 5), cosa que reflecteix l'esforç continuat que es fa per aconseguir resultats reeixits en aquest segon cicle de renovació de l'acreditació (2020) i millora els resultats del primer cicle (2015). Queden reptes pendents que afecten els criteris 3, 4 i 6, en els quals l'estàndard «s'assoleix amb condicions». Això requereix accions de millora a curt i mitjà termini.

Més en concret, tal com es mostra a la figura 26, s'observa un avanç significatiu cap a l'excel·lència en el compliment de l'estàndard que al·ludeix a la «informació pública disponible». També són eficients els sistemes de suport a l'aprenentatge, mentre que el sistema de garantia interna de la qualitat (SGIQ) i el professorat suggereixen que s'ha de prestar més atenció.

Figura 26. Resultats globals del MUFP per criteris (2020).

La valoració del compliment dels estàndards per subcriteris presenta millores significatives. Alguns criteris mostren progressos cap a l'excel·lència que no estaven presents en la primera cohort d'avaluacions de renovació d'acreditació (2015), tot i que hi ha marge per a la millora en alguns subcriteris, tal com es reflecteix a la taula 7.

Taula 7. Resultats associats als estàndards del MUFP per subcriteris, en percentatge (2020)

	Cap a l'excel·lència	S'assoleix	S'assoleix amb condicions	No s'assoleix
1. Qualitat del programa formatiu	10	90		
1.1. Perfil de competències		100		
1.2. Pla d'estudis i estructura curricular		90	10	
1.3. Perfil d'ingrés	10	80	10	
1.4. Coordinació docent	10	70	20	
1.5. Aplicació de normatives		100		
2. Pertinència de la informació pública	20	80		
2.1. Informació veraç, actualitzada i accessible	30	60	10	
2.2. Informació sobre resultats i satisfacció	10	70	20	
2.3. Informació pública del SGIQ	20	70	10	
3. Eficàcia del SGIQ de la titulació	10	60	30	
3.1. El SGIQ disposa de processos		90	10	
3.2. El SGIQ recull informació rellevant	10	50	40	
3.3. El SGIQ es revisa periòdicament i s'alinea amb el pla de millora	10	60	30	
4. Adequació del professorat al programa formatiu		80	20	
4.1. Qualificació acadèmica i professional del professorat	10	60	30	
4.2. Dedicació i suficiència de plantilla docent		90	10	
4.3. Suport a la millora de la qualitat docent i investigadora		100		
5. Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge	10	90		
5.1. Serveis d'orientació acadèmica i laboral	10	60	30	
5.2. Recursos materials disponibles	10	90		
6. Qualitat dels resultats dels programes formatius		90	10	
6.1. Els resultats de l'aprenentatge es corresponen amb els objectius		100		
6.2. Adequació d'activitats, metodologia i avaluació		80	20	
6.3. Adequació d'indicadors acadèmics	10	90		
6.4. Adequació d'indicadors d'inserció laboral	10	60	10	20

Les valoracions principals associades als estàndards susceptibles d'avaluació posen de manifest, entre altres aspectes, els següents:

Pel que fa al compliment de l'estàndard sobre la **qualitat del programa**:

- Un 10 % dels títols destaquen pel seu progrés «cap a l'excel·lència».
- Un 90 % assoleixen l'estàndard sense condicions.
- Hi ha marge de millora en tres subcriteris: pla d'estudis i estructura curricular, coordinació docent i perfil d'ingrés.

Sobre el compliment de l'estàndard que al·ludeix a l'adequació o **pertinència de la informació pública**:

- Un 20 % dels títols destaquen pel seu progrés «cap a l'excel·lència».
- Un 80 % assoleixen l'estàndard sense condicions.
- Hi ha marge de millora en tres subcriteris: informació veraç, actualitzada i accessible; informació sobre resultats i satisfacció, i informació pública del SGIQ.

Pel que fa al compliment de l'estàndard que informa sobre l'**eficàcia del SGIQ de la titulació**:

- Un 10 % dels títols destaquen pel seu progrés «cap a l'excel·lència».
- Un 60 % assoleixen l'estàndard sense condicions.
- Hi ha marge de millora en un 30 % dels títols i en els tres subcriteris: disponibilitat de processos per al desenvolupament del SGIQ; capacitat de recollir informació rellevant, i revisió periòdica del SGIQ alineat amb plans de millora.

De les valoracions que prenen com a referència el compliment de l'estàndard que informa sobre l'**adequació del professorat al programa formatiu**:

- Un 20 % dels títols assoleixen l'estàndard amb condicions.
- Hi ha marge de millora en dos subcriteris: qualificació acadèmica i professional del professorat, i dedicació i suficiència de la plantilla docent que imparteix el MUFP.

La valoració que afecta el compliment de l'estàndard que pren com a referència l'**eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge**:

- Un 10 % dels títols destaquen pel seu progrés «cap a l'excel·lència».
- Hi ha marge de millora en el 10 % dels títols, en els dos subcriteris: serveis d'orientació acadèmica i professional, i recursos materials disponibles.

Finalment, pel que fa al compliment de l'estàndard que valora la **qualitat dels resultats dels programes formatius**:

- Un 10 % dels títols destaquen pel seu progrés «cap a l'excel·lència».
- Hi ha marge de millora en el 10 % dels títols, fonamentalment en dos subcriteris: adequació d'activitats, metodologies docents i avaluació, i adequació d'indicadors d'inserció laboral.
- Es requereixen, en particular, esforços significatius en la millora dels indicadors d'inserció laboral, que «no s'assoleixen» en el 20 % dels MUFP.

Sense aprofundir en la seva anàlisi, cal assenyalar que la comparativa entre centres per subcriteris posa en relleu que entre l'informe del 2015 i el del 2020 es constaten millores en totes les dimensions, encara que amb èxits dispars i, en algun cas, molt discrets o poc rellevants:

- Un 5 % en la qualitat del programa formatiu.
- Un 2 % en l'adequació de la informació pública.
- Un 20 % en l'eficàcia del SGIQ.

- Un 30 % en l'adequació del professorat al programa formatiu.
- Un 30 % en els sistemes de suport a l'aprenentatge.
- No es quantifiquen els resultats dels programes formatius, tot i que hi ha marge de millora en alguns centres i subcriteris (activitats formatives, metodologies docents i sistemes d'avaluació, i utilització d'indicadors sobre la inserció laboral).

Completant aquestes apreciacions, tal com es reflecteix a les taules 8 i 9, cal assenyalar que cap estàndard —amb els seus corresponents subcriteris— dels sis que s'esmenten no ha estat valorat com a «no acreditat». En set informes hi consten valoracions que acrediten algun estàndard «amb condicions» (a la UB, la UPC, la UPF-UOC, la UdG i la UVic-UCC). En 57, l'acreditació dels estàndards s'ha aconseguit amb la valoració d'«acreditat», i en sis (quatre a la UAB), s'ha valorat l'acreditació dels seus estàndards, que han estat considerats com a acreditats «en progrés cap a l'excel·lència».

Considerant les valoracions emeses pels comitès d'avaluació externa i la Comissió de Ciències Socials i Jurídiques d'AQU Catalunya, cal assenyalar que la UAB i la URL acrediten amb excel·lència el MUFP; la UB i la UPF han de fer esforços complementaris en l'adequació del professorat; la UB ha d'intensificar accions de millora en la qualitat dels resultats, i tant la UPC, la UdG com la UVic-UCC han de millorar l'eficàcia del seu SGIQ.

Taula 8. Resultats del procés d'acreditació del MUFP per estàndards i universitats (2020)

Estàndard / Universitat	1. Qualitat del programa formatiu	2. Adequació de la informació pública	3. Eficàcia del sistema del SGIQ	4. Adequació del professorat	5. Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge	6. Qualitat dels resultats dels programes formatius
UB						
UAB						
UAB-interuniversitari						
UPC						
UPF-UOC						
URL						
UdG						
UdL						
URV						
UVic-UCC						

Taula 9. Resultats de les acreditacions del MUFP per estàndards i universitats. Protocols publicats (2020)

	UAB		UB	UdG	UdL	UPC	UPF	URL	URV	UVic-UCC
	Facultat de Ciències de l'Educació		Facultat d'Educació	Facultat d'Educació i Psicologia	Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social	Facultat d'Informàtica de Barcelona	Departament d'Humanitats	Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna	Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia	Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes
Estàndards, criteris i subcriteris en valoració										
	4310486	**4314496**	**4310490**	**4310522**	**4311002**	**4311430**	**4310570**	**4311006**	**4310578**	**4311270**
1. Qualitat del programa formatiu	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3
1.1.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
1.2.	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3
1.3.	3	3	3	4	2	3	3	3	3	3
1.4.	4	3	3	3	2	3	2	3	3	3
1.5.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2. Pertinència de la informació pública	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3
2.1.	4	4	3	3	2	3	3	4	3	3
2.2.	3	4	3	2	3	3	3	3	3	2
2.3.	3	4	3	3	3	3	2	4	3	3
3. Eficàcia del sistema de garantia interna de la qualitat de la titulació	4	3	3	2	3	2	3	3	3	2
3.1.	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3
3.2.	4	3	2	2	3	3	3	2	3	2
3.3.	4	3	3	2	3	2	3	3	3	2

Màster universitari de Formació del Professorat de Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes

	UAB		UB	UdG	UdL	UPC	UPF	URL	URV	UVic-UCC
	Facultat de Ciències de l'Educació		Facultat d'Educació	Facultat d'Educació i Psicologia	Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social	Facultat d'Informàtica de Barcelona	Departament d'Humanitats	Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna	Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia	Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes
Estàndards, criteris i subcriteris en valoració										
	4310486	**4314496**	**4310490**	**4310522**	**4311002**	**4311430**	**4310570**	**4311006**	**4310578**	**4311270**
3.4.	--	3	--	--	--	--	--	2	--	--
3.5.	--	3	--	--	--	--	--	3	--	--
4. Adequació del professorat al programa formatiu	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3
4.1.	3	4	2	3	3	3	2	3	2	3
4.2.	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
4.3.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5. Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5.1.	4	3	2	3	2	3	2	3	3	3
5.2.	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3
6. Qualitat dels resultats dels programes formatius	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
6.1.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
6.2.	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3
6.3.	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3
6.4.	3	2	3	3	1	1	4	3	3	3
Resultats	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3

No acreditat · Acreditat amb condicions · Acreditat · Acreditat en progrés vers l'excel·lència

Llegenda de les subdimensions:

Subdimensió 1.1. El perfil de competències de la titulació és consistent amb els requisits de la disciplina i amb el corresponent nivell formatiu del MECES.

Subdimensió 1.2. El pla d'estudis i l'estructura del currículum són coherents amb el perfil de competències i amb els objectius de la titulació.

Subdimensió 1.3. El conjunt d'estudiants admesos tenen el perfil d'ingrés adequat per a la titulació i el seu nombre és coherent amb el nombre de places ofertes.

Subdimensió 1.4. La titulació disposa de mecanismes de coordinació docent adequats.

Subdimensió 1.5. L'aplicació de les diferents normatives es duu a terme de manera adequada i té un impacte positiu sobre els resultats de la titulació.

Subdimensió 2.1. La institució publica informació veraç, completa, actualitzada i accessible sobre les característiques de la titulació i el seu desenvolupament operatiu.

Subdimensió 2.2. La institució publica informació sobre els resultats acadèmics i de satisfacció.

Subdimensió 2.3. La institució publica el SGIQ en el qual s'emmarca la titulació i els resultats de seguiment i acreditació de la titulació.

Subdimensió 3.1. El SGIQ implementat compta amb processos que garanteixen el disseny, l'aprovació, el seguiment i l'acreditació de les titulacions.

Subdimensió 3.2. El SGIQ implementat garanteix la recollida d'informació i dels resultats rellevants per a la gestió de les titulacions, especialment els resultats acadèmics i la satisfacció dels grups d'interès.

Subdimensió 3.3. El SGIQ implementat es revisa periòdicament i genera un pla de millora que s'utilitza per a la seva millora contínua.

Subdimensió 3.4. El SGIQ implementat facilita el procés d'acreditació de les titulacions i assegura el desenvolupament satisfactori.

Subdimensió 3.5. El SGIQ implementat es revisa periòdicament per analitzar l'adequació i, si escau, es proposa un pla de millora per optimitzar-lo.

Subdimensió 4.1. El professorat té els requisits del nivell de qualificació acadèmica exigits per les titulacions del centre i té una experiència docent, investigadora i, si escau, professional suficient i valorada.

Subdimensió 4.2. El professorat del centre és suficient i disposa de la dedicació adequada per dur a terme les seves funcions i atendre l'alumnat.

Subdimensió 4.3. La institució ofereix suport i oportunitats per millorar la qualitat de l'activitat docent i investigadora del professorat.

Subdimensió 5.1. Els serveis d'orientació acadèmica suporten adequadament el procés d'aprenentatge i els d'orientació professional faciliten la incorporació al mercat laboral.

Subdimensió 5.2. Els recursos materials disponibles són adequats al nombre d'estudiants i a les característiques de la titulació.

Subdimensió 6.1. Els resultats de l'aprenentatge assolits es corresponen amb els objectius formatius pretesos i amb el nivell del MECES de la titulació.

Subdimensió 6.2. Les activitats formatives, la metodologia docent i el sistema d'avaluació són adequats i pertinents per garantir l'assoliment dels resultats de l'aprenentatge previstos.

Subdimensió 6.3. Els valors dels indicadors acadèmics són adequats a les característiques de la titulació.

Subdimensió 6.4. Els valors dels indicadors d'inserció laboral són adequats a les característiques de la titulació.

CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR

Més enllà de les descripcions, les explicacions i les valoracions que s'han anat formulant en els diferents apartats que articulen aquest **informe transversal** sobre el màster universitari de Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes (MUFP), a continuació s'exposen algunes de les principals conclusions derivades de la indagació que s'ha dut a terme.

D'aquestes conclusions se n'infereixen reptes que, amb més o menys abast, s'hauran d'afrontar en el futur en diferents àmbits del MUFP, reconeixent i atribuint a l'avaluació un potencial de comprensió i millora que sigui veritablement significatiu no només per conèixer més i millor les seves realitats, sinó també per prendre decisions que contribueixin a promoure —en els termes expressats en disposicions normatives recents, cas de l'Ordre EDU/39/2021, de 16 de febrer (DOGC, de 23 de febrer de 2021)— «un model de professió docent competent, orientada a la qualitat, l'equitat i la inclusió», que requerirà actuacions polítiques, institucionals, científiques, acadèmiques i professionals congruents amb aquests propòsits.

Sent fites de llarg recorregut, no admeten demores en tot allò que impliqui fer el possible per estimar i dignificar els docents com a agents essencials en la construcció d'una societat més justa i equitativa. Només així l'educació —a les escoles, els instituts, les universitats, la vida quotidiana, etc.— podrà contribuir a la plena realització de les persones i a l'adopció d'estils o models de desenvolupament més sostenibles. Ho afirmava, anys enrere, la UNESCO,[5] que ens convidava a repensar l'educació, elogiant la funció docent, «la professió fonamental més important del món», va dir, considerant els qui l'exerceixen com a agents essencials. Per fer-ho, afegia, «la missió i la carrera dels professors s'han de remodelar i reconsiderar contínuament tenint en compte les noves exigències i els nous reptes de l'educació en un món globalitzat sotmès a canvis constants. Amb aquesta finalitat, la formació pedagògica en tots els nivells, des del més general fins al més especialitzat, ha d'integrar millor l'essència mateixa de l'esperit transdisciplinari: un plantejament interdisciplinari capaç de permetre a mestres i professors guiar-nos per la via que condueix a la creativitat i la racionalitat, a l'encalç d'un humanisme de progrés i desenvolupament compartits, respectuós amb el nostre patrimoni comú natural i cultural».

A partir dels processos que es preveuen en el marc VSMA adoptat per AQU Catalunya i dels informes emesos en els últims anys tant per la Comissió de Ciències Socials i Jurídiques com pels comitès d'avaluació externa (CAE), així com de les informacions —quantitatives i qualitatives— publicades per les universitats a les seves pàgines web, es farà èmfasi en diversos aspectes relacionats amb les dimensions, els criteris, els estàndards, etc., susceptibles de valoració, sovint partint, temporalment, de les valoracions fetes a l'informe transversal elaborat per AQU Catalunya

5. UNESCO (2015). *Replantear la educación: ¿hacia un bien común mundial?*. UNESCO, pàg. 58-59.

el 2015, no només en la seva lectura longitudinal, sinó també comparativa. Com aleshores, aquesta possibilitat també permet establir comparacions entre les universitats i el MUFP que s'hi imparteix.

Al mateix temps que s'exposen les conclusions principals —sigui com a fortaleses o com a debilitats—, se suggereixen, es recomanen o es plantegen opcions de millora que afecten: la qualitat del programa formatiu, la pertinència de la informació pública, l'eficàcia del sistema de garantia interna de la qualitat (SGIQ), l'adequació del professorat al programa formatiu, l'eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge i la qualitat dels resultats del programa formatiu.

QUALITAT DEL PROGRAMA FORMATIU

En relació amb la qualitat del programa formatiu i els diferents estàndards o subcriteris a què es remet —perfil de competències, pla d'estudis i estructura curricular, perfil d'ingrés, coordinació docent i aplicació de normatives—, cal concloure que:

- Des de la implantació del MUFP en el Sistema Universitari de Catalunya, el volum total de places ofertes ha experimentat un creixement constant, durant el qual s'ha registrat un període d'una certa estabilització entre els anys 2016 i 2019 i s'ha produït un increment notable el 2020. Això posa en relleu que la demanda, igual que succeeix amb la matrícula, sempre ha estat superior a l'oferta en totes les universitats. Per aquest motiu, es recomana, considerant els requeriments d'AQU Catalunya als diferents centres que imparteixen el MUFP, procurar un equilibri més gran entre les places que s'ofereixen per especialitat i l'alumnat matriculat.
- El MUFP és un títol que cursen majoritàriament dones (un 54,7 %), tot i que hi ha diferències entre universitats. Incideixen en aquest fet les especialitats que ofereix cada centre, cosa que evidencia que els rols de gènere es projecten en una persistent divisió sexual de la feina i de les professions.
- Més del 45 % de les persones matriculades al MUFP pertanyen a famílies amb estudis universitaris, i aquest percentatge s'equipara a la mitjana d'altres màsters, tant en els que ofereixen ensenyaments en les àrees de Ciències Socials com en el conjunt dels que s'imparteixen al SUC.
- L'aplicació de la normativa que regula el màster, la definició dels perfils d'ingrés i els mecanismes de coordinació docent encara presenten mancances o limitacions que suggereixen marges de millora en alguns centres i universitats, per la qual cosa caldrà prestar-hi una atenció especial.

Considerant les oportunitats que ofereixen els nous escenaris i opcions formatives, serà important aprofundir en la definició dels perfils d'ingrés i en els processos de selecció i accés al màster, en el potencial que ofereixen els dobles títols, en els processos de mobilitat i en la coordinació amb els centres d'educació secundària per desenvolupar programes d'innovació pedagògica (tal com es preveu a la Resolució EDU/2000/2019 del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya), a fi de generar i consolidar nous vincles amb la universitat, els sectors socioeconòmics, el territori, les comunitats i la societat.

En aquest sentit, també mereixen valorar-se positivament les actuacions previstes al Programa de millora del màster de formació del professorat de Secundària (PmMUFPS), des del setembre del 2019 fins avui. Entre d'altres:

- Prioritzar determinades titulacions que donen accés al màster i que siguin concordants amb les especialitats, incrementant la coherència entre la formació prèvia i la que es podrà adquirir al MUFP.
- Mantenir i, tant com sigui possible, incrementar el diàleg i els acords amb els agents socials i educatius en el territori, en particular amb els col·lectius de renovació pedagògica, els sindicats de professorat, els col·legis i les associacions professionals, els responsables polítics municipals i de la Generalitat, etc. Donar continuïtat a les relacions establertes amb el Programa de millora i innovació en la formació de mestres (MIF) contribuirà, sens dubte, a optimitzar els seus processos respectius, a millorar la formació inicial i continuada del professorat, a fomentar la formació integral de la ciutadania, a internacionalitzar els ensenyaments, etc.
- Consolidar i, tant com sigui factible, incrementar la col·laboració dels centres que imparteixen el MUFP entre si i amb centres de professors, com a agents actius en la construcció d'una cultura de la formació al llarg de la vida, del desenvolupament professional i de la necessària actualització cientificodidàctica. També, amb institucions d'alt nivell de recerca educativa (grups i xarxes, instituts universitaris, CREA, etc.), cridats a tenir un paper essencial en la transferència de coneixements científics d'última generació; entre d'altres, valorant els avenços que es produeixen en la recerca en les didàctiques específiques.
- Definir, amb les exigències requerides, els models de formació semipresencial, mirant de conciliar els interessos, les necessitats i les expectatives del seu potencial alumnat amb els que s'han de preveure en un títol habilitant com el MUFP, clau no només per millorar la qualitat docent, sinó també, en conjunt, la del sistema educatiu.

En tot cas, i sense poder obviar les seves circumstàncies, serà important considerar que l'evolució del màster, des de la seva creació i implantació, encoratja la convicció que les modalitats de formació presencial són fonamentals per reforçar i conrear la interacció interpersonal, com també per adquirir competències professionals clau per a l'exercici professional de qualsevol docent. Fer èmfasi en els vincles que s'han de donar a les aules universitàries, així com als centres de pràctiques, constitueix un pilar formatiu rellevant en la qualificació inicial del professorat d'educació secundària, batxillerat, formació professional i ensenyament d'idiomes.

La pandèmia provocada per la COVID-19 ha obligat a adoptar decisions d'emergència en què els agents universitaris han hagut de suplantar o complementar els processos d'ensenyament i aprenentatge presencials amb modalitats virtuals, legitimats per plans de contingència adoptats en contextos d'excepcionalitat. Això no obstant, mantenir i millorar la presencialitat en titulacions professionalitzadores (cas del MUFP) obliga a continuar considerant la convivència i el treball col·laboratiu a les aules com un element consubstancial a la formació inicial de professorat, per adquirir d'una manera completa les competències i assolir els resultats d'aprenentatge anticipats en els seus plans d'estudis.

PERTINÈNCIA DE LA INFORMACIÓ PÚBLICA

Pel que fa a la pertinència de la informació pública i els diferents estàndards o subcriteris que inclou —informació veraç, actualitzada i accessible; informació sobre resultats i satisfacció; informació pública del SGIC—, cal concloure que:

- La informació rebuda sobre el MUFP es percep com a positiva, i és un dels estàndards en què algunes universitats veuen reconegut el seu progrés cap a l'excel·lència. No obstant això, en alguns centres hi ha aspectes millorables: les informacions que es proporcionen sobre les característiques de la titulació i el seu desenvolupament operatiu, o la difusió que es fa dels resultats acadèmics i dels indicadors de satisfacció.
- La informació pública també és millorable en aspectes que fan referència al contingut dels plans docents, com també a la trajectòria científica, acadèmica i professional del professorat del màster (actualitzant, visibilitzant i homogeneïtzant els formats dels seus CV).
- L'accés a la informació sobre el SGIQ, que ha millorat sensiblement en els darrers anys, s'ha de facilitar des dels webs dels MUFP (estiguin integrats en el de la universitat o tinguin una gestió autònoma), en diversos idiomes; s'al·ludeix, en concret, al castellà i l'anglès, a més del català. A més, cal possibilitar l'accés a indicadors de la titulació convenientment actualitzats, sobretot pel que fa a la satisfacció dels estudiants i altres grups d'interès (egressats, professorat i personal d'administració i serveis).

Tot i que es tracta d'aspectes que també afecten altres dimensions, en la informació que es proporciona a l'alumnat i a la societat convé tenir present que hi ha aspectes que són decisius per al desenvolupament acadèmic del màster, així com per als processos d'inserció laboral i per a l'exercici professional docent, com són:

- Valorar la Resolució EDU/2637/2020, de 23 d'octubre, que a l'annex 4 estableix els criteris i els descriptors que regeixen en l'avaluació de la competència docent del personal interí i substitut dels centres educatius, durant el curs d'iniciació a la tasca educativa i durant el període inicial de prova: *a*) planificació de l'activitat educativa; *b*) intervenció didàctica; *c*) avaluació de l'alumnat; *d*) gestió de l'aula; *e*) implicació en l'aplicació del projecte educatiu del centre. Els criteris *b*, *c* i *d* es consideren claus per a l'avaluació.
- Dotar de nous significats la normativa que estableix els requisits per a la verificació dels títols del MUFP (Ordre ECI/3858/2007, text refós del 2011), sobre els requisits que han de complir els plans de formació i l'avaluació dels docents, procurant una convergència més gran entre el que s'imparteix i el que s'avalua. La mateixa Comissió Europea (2014), en les seves conclusions sobre una formació efectiva de professorat, insisteix que «els programes de formació docent han de tenir més en compte assumptes específics com incloure mètodes eficaços per ajudar els estudiants a adquirir competències transversals, com ara competència digital, aprendre a aprendre, esperit emprenedor i pensament crític i creatiu, i, també, enfortir les competències lingüístiques. A més, s'ha de prestar atenció a les maneres eficaces d'atendre la diversitat de grups d'alumnes, inclosos els qui tenen necessitats especials o procedeixen d'entorns desfavorits».

- Promoure un acostament més gran a les cultures professionals des de models àgils d'aliances amb associacions professionals que acrediten una llarga tradició en la formació permanent sobre ensenyament de les ciències (ÁPICE), ensenyament de les matemàtiques (Associació Catalana de Professors de Matemàtiques, Federació Espanyola de Professors de Matemàtiques), ensenyament de les ciències socials, ensenyament de llengües estrangeres, etc. Podran proporcionar un accés primerenc a determinats àmbits del desenvolupament professional i facilitar el contacte i la utilització de diferents recursos de divulgació científica especialitzada (revistes, editorials, webs, recursos pedagògics i didàctics, etc.), juntament amb el coneixement d'esdeveniments, seminaris, congressos i ofertes formatives complementàries que periòdicament organitzen aquestes associacions. Sens dubte, constitueixen oportunitats per a la informació, la formació i el desenvolupament professional que cal construir amb les estructures de formació inicial del professorat d'educació secundària.

EFICÀCIA DEL SISTEMA DE GARANTIA INTERNA DE LA QUALITAT

Pel que fa a l'eficàcia del sistema de garantia interna de la qualitat de la titulació i els diferents estàndards o subcriteris previstos en la seva valoració —processos de què està dotat; procediments i estratègies per a la recollida d'informació rellevant; revisió periòdica alineada amb els plans de millora—, es pot concloure que:

- Han millorat significativament les actuacions i els procediments vinculats a l'eficàcia del sistema de garantia interna de la qualitat d'aquesta titulació en pràcticament totes les universitats, tot i que amb èxits dispars: encara en bastants centres i títols els estàndards s'assoleixen amb condicions, i només en una universitat es valoren alguns dels seus èxits en progrés cap a l'excel·lència.
- Cal incidir en tot el que signifiqui assegurar la recollida de dades relatives al desenvolupament dels programes formatius per monitorar la qualitat de la seva implementació, de manera que siguin accessibles als diferents col·lectius o grups d'interès, convenientment actualitzats. Els grups d'interès, a més de sentir-se concernits, pels seus procediments han d'involucrar-se en el desenvolupament del SGIQ.
- S'ha de fomentar i incrementar la participació de tots els col·lectius en les enquestes de valoració, complementant i diversificant la seva aplicació mitjançant diferents sistemes de recollida d'informació, inclosa l'autoavaluació.
- S'han de millorar les evidències que mostrin els processos relacionats amb la revisió del SGIQ, perfeccionant les seves contribucions a futures acreditacions o avaluacions, a més de contribuir a sistematitzar i seqüenciar temporalment la millora contínua dels seus procediments a favor de la qualitat dels ensenyaments i els aprenentatges.

ADEQUACIÓ DEL PROFESSORAT AL PROGRAMA FORMATIU

L'adequació del professorat al programa formatiu i els diferents estàndards o subcriteris que s'inclouen en la seva valoració —qualificació acadèmica i professional; dedicació i suficiència de la plantilla docent; suport a la millora de la qualitat docent i investigadora— permeten concloure que:

- La presència de professorat amb el títol de doctor en el MUFP s'ha incrementat, però és menor que a la resta dels títols de màster que s'imparteixen a les àrees de Ciències Socials i al conjunt del SUC. A més, no s'aprecia que l'augment de professorat doctor reverteixi en la millora dels resultats de satisfacció dels docents en l'aprenentatge o en l'avaluació dels ocupadors. En tot cas, en els processos d'acreditació més recents, s'insistia en la necessitat d'augmentar el percentatge de professors doctors d'acord amb els mínims requerits per la legislació vigent (Reial decret 420/2015, de 29 de maig).
- El volum de professorat associat en la impartició de docència del MUFP és més gran que a la resta dels màsters del Sistema Universitari de Catalunya.
- El volum de professorat que imparteix docència en el MUFP ha augmentat en els últims anys, sense que això hagi repercutit en una disminució de la càrrega de crèdits impartits per cada docent, sobretot en la categoria de professorat associat. No es té constància que les universitats puguin mantenir la vinculació del professorat i dels equips docents que imparteixen el MUFP, cosa que genera dubtes sobre les seves opcions de millora. Aquesta circumstància va quedar evidenciada en els processos d'acreditació, en què es va posar de manifest la necessitat d'incrementar la proporció de professorat permanent adscrit al MUFP.
- Les valoracions obtingudes en aquesta dimensió i en els diferents subcriteris que el conformen posen en relleu que a la majoria de les universitats s'assoleixen amb suficiència, encara que només en un MUFP es progressa cap a l'excel·lència. En tres centres hi ha mancances que condicionen els seus èxits, que s'assoleixen amb condicions.

Tot indica que les institucions tenen un marge de millora en la selecció del professorat o en els criteris dels quals es fa ús amb aquesta finalitat, així com en l'organització, la planificació i la distribució dels programes que imparteixen. En tot cas, cal dotar de recursos els professors associats i millorar la seva estabilitat i les condicions de treball en què exerceixen la seva funció docent a les universitats, així com la seva participació i col·laboració en projectes de recerca i innovació educativa. També es requereix valorar els sabers existents, les experiències i les bones pràctiques que es desenvolupen a les aules i als centres d'educació secundària, a fi de contribuir a vincular la formació teòrica amb la pràctica, i les pràctiques externes (pràcticum).

Societats en transició cap a estils de vida més amigables demanen un professorat qualificat per motivar i implicar els seus estudiants en programes d'educació per a la sostenibilitat, l'educació per al consumidor, la cultura de la pau i la resolució pacífica dels conflictes, l'equitat de gènere i la construcció democràtica d'una ciutadania inclusiva, la cooperació internacional, la preservació de la salut i les cures, etc. Per aquest motiu, la cultura de la innovació i l'emprenedoria han de ser ingredients essencials de l'ADN de la formació inicial i permanent del professorat d'educació

secundària, fins al punt de convertir-se en un referent per al treball transversal i interdisciplinari en les matèries i les assignatures que s'ofereixen al MUFP. Els continguts de la lliçó d'«Innovació i recerca educativa» constitueixen un espai-temps propici per atendre de manera sistemàtica el desenvolupament curricular d'aquests aspectes.

Sobre els estàndards comuns del MUFP i de les millores progressives a què s'ha d'aspirar, cal insistir en la necessitat de posar més l'accent en la selecció de professorat qualificat per impartir les seves matèries, buscant perfils amb àmplies trajectòries professionals en l'educació secundària, en les diferents àrees d'especialització. I, com s'ha assenyalat, cal promoure i incentivar la seva integració i vinculació perllongada en grups de recerca d'excel·lència i referència competitiva, concebuts també com a espais cooperatius de formació, que permetin ampliar la seva qualificació i la transferència de coneixements. Aquesta doble dimensió epistemològica, de cultura professional sòlida i de qualificació investigadora, prenent com a suport la pràctica o l'experiència professional pròpies, és un altre dels estàndards de qualitat en la dimensió del professorat sobre la qual s'han d'articular futures millores.

Cal recordar que el rol professional dels docents en l'educació secundària és clau per a la formació de les generacions futures. Les característiques singulars de l'alumnat d'aquest nivell educatiu, el seu perfil socioeconòmic psicològic i els problemes que els afecten quotidianament requereixen un professorat amb una qualificació professional que integri harmònicament el domini dels continguts teoricoconceptuals, les competències pedagogicodidàctiques i les maneres de motivar i entusiasmar les noves generacions d'adolescents i joves, i empatitzar-hi. La literatura acredita la influència que exerceixen els models docents —de professors i professores— en la formació integral de l'estudiantat i la seva gran influència en el despertar de vocacions científiques, artístiques, literàries, tecnològiques, humanístiques, etc., per estimular l'interès i la continuïtat en la formació academicoprofessional, des de perspectives d'equitat que permetin una presència més gran de dones a les àrees STEAM, per exemple.

D'altra banda, els resultats obtinguts per l'estudiantat del nostre sistema educatiu en els resultats de proves estandarditzades d'àmbit internacional, vinculades a l'avaluació de competències (PISA, TIMS, PIRLS, etc.), mostren èxits bastant millorables en els seus rànquings respectius pel que fa a alfabetitzacions en domini conceptual, actitudinal i procedimental. El professorat és un pilar essencial en la millora progressiva que es pugui produir en aquests indicadors externs de qualitat del sistema educatiu en els nivells d'educació secundària, batxillerat i formació professional. Fer esforços sostinguts que incideixin en la qualitat de la formació inicial del professorat que forma els docents d'aquests nivells educatius redundarà en cotes més elevades d'alfabetització i adquisició de competències des de la perspectiva renovadora que aporten els estudis internacionals.

EFICÀCIA DELS SISTEMES DE SUPORT A L'APRENENTATGE

En la valoració de l'eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge, així com dels diferents estàndards o subcriteris que inclou —serveis d'orientació acadèmica i laboral; recursos materials disponibles—, les conclusions principals indiquen que:

- En conjunt s'assoleixen amb suficiència els èxits associats a la disponibilitat dels recursos materials i infraestructurals que es requereixen per a la impartició del MUFP a totes les universitats —en una, amb progrés cap a l'excel·lència—, i són adequats al nombre d'estudiants i a les característiques de la titulació.
- Hi ha mancances que suggereixen opcions de millora pel que fa als serveis d'orientació acadèmica i professional en el MUFP. En tres universitats es planteja la necessitat de revisar les seves contribucions als processos d'aprenentatge, així com als sistemes i els serveis habilitats amb aquesta finalitat, especialment pel que fa a les oportunitats que brinden per a la incorporació o transició dels egressats al món laboral.

Les opcions de millora suggerides en els processos d'acreditació insisteixen, fonamentalment, a:

- Definir i millorar la implantació dels plans d'acció tutorial del màster.
- Revisar alguns aspectes de les instal·lacions que puguin ser claus per al bon desenvolupament dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
- Assegurar, tant com sigui possible, la disponibilitat futura de centres en els quals l'alumnat pugui fer les seves pràctiques externes, garantint que les places ofertes s'ajustin al seu potencial de demanda, amb els criteris i les opcions formatives (objectius, tutorització, sistemes d'avaluació, etc.) que es preveuen en la planificació dels ensenyaments.

Encara que no es tracta d'una dimensió que tingui un vincle directe amb els sistemes d'aprenentatge, ja que afecta transversalment totes les oportunitats formatives que ha d'oferir el MUFP, cal que en les seves propostes per a la formació inicial del professorat d'educació secundària es consideri que les demandes d'una societat canviant —amb el creixent protagonisme de les TIC, les dades massives, la diversificació de les ofertes formatives en línia, etc.— han de ser ateses amb eines basades en el saber fer del professorat en exercici.

L'orientació educativa i professional dels titulats en el MUFP no pot ser indiferent als canvis i les transformacions que incorporen per al seu futur exercici professional com a docents: connectant programes, teixint xarxes, vinculant accions formatives, establint i ampliant els espais de formació compartida que integrin el món presencial i el virtual, contextualitzant en nous temps i espais els aprenentatges, obrint-los a formats i modalitats diferents, etc.

A més, cal incorporar la mirada dels professionals en actiu, dels ocupadors o dels empresaris: en la iniciativa pública i privada, en els diferents moments que preveu el marc VSMA, com un element essencial per garantir l'actualització permanent dels sabers i la seva adequació a les necessitats socials, laborals, professionals, culturals, etc. A més de contribuir a actualitzar els plans d'estudis, també ha de permetre adoptar decisions rellevants en els sistemes d'orientació educativa i professional, incorporant noves competències i continguts formatius en els plans d'estudis del MUFP.

QUALITAT DELS RESULTATS ASSOCIATS ALS PROGRAMES FORMATIUS

La valoració de la qualitat dels resultats associats als programes formatius, amb els estàndards o subcriteris que inclou —correspondència dels aprenentatges amb els objectius; adequació de les activitats, metodologia i avaluació; adequació dels indicadors acadèmics; adequació dels indicadors d'inserció laboral—, permet concloure que:

- En general, els estàndards s'assoleixen amb suficiència, encara que amb divergències entre els centres i les universitats: dues de les que imparteixen el màster ho fan amb les condicions en què prenen com a referència les «activitats formatives, la metodologia docent i el sistema d'avaluació» i els «indicadors d'inserció laboral» relacionats amb les característiques de la titulació. En dues universitats, aquest últim estàndard «no s'assoleix», mentre que només en una es considera que progressa cap a l'excel·lència.
- En conjunt, els indicadors de rendiment que presenta el MUFP són millors que per a la resta dels màsters que s'imparteixen, tant a les àrees de Ciències Socials com en el conjunt del SUC: taxes més elevades de rendiment i menors taxes d'abandonament.
- Contradient, en part, aquesta valoració, la satisfacció global amb la formació rebuda en el MUFP no supera l'aprovat, i se situa per sota de la resta dels màsters. Les pràctiques externes constitueixen l'àmbit formatiu més ben valorat, i la valoració que rep supera qualsevol altre aspecte dels altres màsters.
- Llevat de la competència en anglès, s'ha produït una millora en la qualitat de la formació competencial respecte a anys anteriors, una apreciació que també millora quant a la resolució de problemes i la presa de decisions.
- Les competències que es valoren millor en el MUFP, que com a títol habilitant obté una avaluació superior a la d'altres màsters similars en quatre de les 11 competències adquirides, són: formació pràctica, autoavaluació professional i aprenentatge continu, desenvolupament de la creativitat i la innovació, i treball en equips multidisciplinaris amb capacitat d'iniciativa i lideratge.
- La valoració de les competències varia en funció de les universitats encarregades de l'oferta formativa. Sense obviar-ho, la intenció de repetir el màster és un indicador de satisfacció que sempre ha augmentat, en contrast amb el que passa en altres títols de màster, tant a les àrees de Ciències Socials com en el conjunt del SUC.
- Hi ha una millora progressiva en l'ocupació i en l'exercici de funcions específiques dels títols en el MUFP, superior a la resta dels títols de màster; el MUFP també presenta un nivell de temporalitat bastant superior als altres màsters, però amb el contrapunt que els ingressos rebuts pel seu exercici professional són comparativament més baixos.
- Des de la perspectiva dels ocupadors es planteja la necessitat de millorar la capacitat dels titulats per gestionar l'aula, de superar dèficits en sabers o coneixements psicopedagògics bàsics relacionats amb el desenvolupament evolutiu de l'alumnat d'educació secundària, el control d'emocions, la presa de decisions i l'actuació en situacions conflictives en l'àmbit personal i col·lectiu, etc.

La interpretació dels resultats que informen sobre els resultats acadèmics i laborals, els índexs de satisfacció, etc., suggereix que cal repensar, actualitzar, millorar, etc., diferents procediments relacionats amb el seu desenvolupament, bona part dels quals ja s'han previst en el Programa de millora del màster de secundària (PmMUFPS), des del 2019 fins avui. Com s'ha assenyalat, les seves propostes, promogudes pel Consell de Coordinació del màster, estan orientades a optimitzar la realització del pràcticum i del TFM, la dinamització del treball de les especialitats del MUFP, l'establiment de criteris de priorització en les titulacions d'accés, la internacionalització, la celebració de jornades i trobades sobre el màster, la col·laboració amb entitats professionals, les administracions i els col·lectius de renovació pedagògica, etc.

Moltes són actuacions que concorden amb les que van assenyalar els comitès d'avaluació externa en els seus informes, identificant debilitats i línies de millora, que es resumeixen —com a reptes de futur— a:

- Vetllar perquè les metodologies i els sistemes d'avaluació siguin congruents amb la qualitat dels aprenentatges i els projectes formatius en què s'inscriuen, contribuint o garantint els èxits dels estudiants i l'adquisició de les competències, els objectius, etc., de la titulació.
- Revisar els sistemes d'avaluació i dur-los a terme basant-se en competències, ja que s'evidencia que una part considerable dels ensenyaments predominants en el MUFP adopten un format de «classe magistral» que es perllonga en proves convencionals. Aquesta revisió s'ha d'aplicar, en particular, als TFM, per evidenciar l'adquisició de les competències i els aprenentatges i evitar biaixos en l'avaluació.
- Analitzar i, tant com sigui possible, superar la desconnexió que s'aprecia entre la realització dels TFM i les pràctiques externes.
- Millorar la recollida i la visualització dels indicadors relacionats amb el desenvolupament acadèmic, institucional, etc., del màster.
- Completar el procés de recollida i anàlisi de la informació sobre la inserció laboral dels titulats.

Com a conclusió final, sense oblidar la visió prospectiva que ha pretès guiar aquest informe transversal, té sentit anar més enllà del seu caràcter merament descriptiu, explicatiu o analític, per incidir en el seu potencial reflexiu i propositiu. Al capdavall, es tracta, en allò fonamental, de contribuir a formar un professorat competent i compromès amb la seva professió, amb la seva pròpia millora i amb la del sistema educatiu en el qual aspira a participar activament com un dels seus principals referents, individualment i col·lectivament.

FITXA TÈCNICA

Enquesta d'inserció laboral als titulats i titulades de màster

Població	Persones que es van titular d'un màster oficial els cursos 2014-2015 i 2015-2016.
Període de l'enquesta	Del 16/01/2020 al 12/06/2020. Per evitar els efectes de la crisi sanitària de la COVID-19, durant les setmanes afectades es pregunta per la situació laboral el febrer del 2020.
Durada mitjana de l'enquesta	Si treballen: 13 min 28 s.
Universitats participants	UB, UAB, UPC, UPF, URL, UdL, UdG, URV, UOC, UVic-UCC, UIC, UAO CEU i 21 centres adscrits.

Enquesta de satisfacció als titulats i titulades de màster

Població	Persones que es van titular d'un màster oficial els cursos 2017, 2018 i 2019.
Període de l'enquesta	S'han analitzat de manera agregada els resultats de les tres últimes edicions de l'enquesta.
Universitats participants	UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV, UVic-UCC, URL, UOC, UIC, UAO.

ANNEX

DADES RESUM DEL MUFP A LES UNIVERSITATS DEL SISTEMA UNIVERSITARI DE CATALUNYA

Universitat	Titularitat	Dades UNEIX	Enquesta d'inserció laboral	Enquesta de satisfacció	Acreditació d'AQU Catalunya
UB	Pública	Sí	Sí	Sí	Sí
UAB	Pública	Sí	Sí	Sí	Sí
UdG	Pública	Sí	Sí	No	Sí
UdL	Pública	Sí	Sí*	Sí*	Sí
UPC	Pública	Sí	Sí	No	Sí
UPF	Pública	Sí	Sí	No	Sí
URV	Pública	Sí	Sí	No	Sí
UVic-UCC	Privada	N. d. informació del professorat	Sí	No	Sí
URL	Privada	N. d. informació del professorat	Sí	Sí*	Sí

* Es recullen dades, però els resultats per universitats tenen un marge d'error superior al 15 %.

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Octubre 2021 · AQU-49-2021

AQU CATALUNYA

Web: www.aqu.cat · Twitter: @aqucatalunya